

“Tikinti materiallarının, məmulat və konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında milli texniki rəqlament”in təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 18.1-ci maddəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

“Tikinti materiallarının, məmulat və konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında milli texniki rəqlament” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, “__” _____ 2024-cü il

№ ____

Tikinti materiallarının, məmulat və konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında milli texniki rəqlament

1. Ümumi müddəalar

1.1. "Tikinti materiallarının, məmulat və konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında" milli texniki rəqlament (bundan sonra – Texniki rəqlament) "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun (bundan sonra – Qanun) 7-ci maddəsinə uyğun olaraq və bu texniki rəqlament mənşə ölkəsindən asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasına idxal və ya ölkə ərazisində istehsal edilən tikinti materiallarının, məmulat və konstruksiyalarının (bundan sonra – Tikinti materialları) təhlükəsizliyinə dair məcburi tələblərin, eləcə də onlarla əlaqəli proseslərə və istehsal metodlarına dair tələblərin müəyyən edilməsi və tikinti materiallarının istehlak bazarında sərbəst dövriyyəsinin təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmışdır.

1.2. Bu texniki rəqlamentlə həmçinin insanların həyat və ya sağlamlığının, ətraf mühitin, əmlakın və dövlətin maraqlarının mühafizəsi, istehlakçıları çaşdıran hərəkətlərin qarşısının alınması məqsədilə tikinti materiallarının risk səviyyəsinə görə uyğunluğunun qiymətləndirilməsinə dair tələblər və uyğunluğunun qiymətləndirilməsi sxemləri (modulları) və prosedurları da müəyyən edilir.

1.3. Bu texniki rəqlamentlə əhatə olunan tikinti materiallarının istehsalı, saxlanması, qablaşdırılması, nişanlanması, daşınması, istismarı, satışı, məhv edilməsi və utilizasiyası zamanı Qanunun və digər texniki rəqlamentlərin tələblərinə riayət olunmalıdır.

1.4. Tikinti materiallarının istehsalı (hazırlanması) prosesində və təyinatı üzrə istifadə edilməsi zamanı onların əsas xüsusiyyətlərinin (xassələrinin) bu texniki rəqlamentin 4-cü maddəsində qeyd edilən təhlükəsizliyə dair əsas (məcburi) tələblərə uyğunluğu təmin edilməli və hər hansı riskin yaranma ehtimalı istisna edilməlidir.

1.5. Tikinti materiallarının əsas xüsusiyyətləri (xassələri) barədə məlumat, onların adları (növu, markası, modeli) və işarəsi, təsərrüfat subyektinin (istehsalçının) adı, ünvanı və əmtəə nişanı bilavasitə tikinti materialının üzərində və ya onun qablaşdırılmasında əks etdirilməli və yaxud istismar sənədlərində göstərilməlidir. İstismar sənədlərində həmçinin tikinti materiallarının təyinatı və tətbiq sahəsi, istehsal edildiyi tarix, təhlükəsiz istismar (istifadə), daşınma, saxlanma, satış, məhv etmə və utilizasiya qaydaları, zədələnmə və nasazlıq hallarında həyata keçirilməli olan tədbirlər, eləcə də uyğunluğun qiymətləndirilməsi nəticələri barədə məlumat verilməlidir.

1.6. Tikinti materialları istifadə üçün yararlı olmalı, tikintinin texniki-iqtisadi əsaslandırılmasına və tikinti layihəsinə, tikinti işlərinin təyinatına və xüsusiyyətlərinə uyğun seçilməli və tikinti obyektlərinin təhlükəsizliyi ilə bağlı şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərdə nəzərdə tutulan əsas tələbləri (yanğın təhlükəsizliyi, konstruktiv möhkəmlik və davamlılıq, seysmik dayanıqlıq və s.) təmin etməlidir.

2. Texniki rəqlamentin tətbiq dairəsi

2.1. Bu texniki rəqlament siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş və bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsində qeyd olunan texniki tənzimləmənin şamil olduğu, Azərbaycan Respublikası ərazisində dövriyyəyə buraxılan tikinti materiallarına şamil edilir.

2.2. Bu texniki rəqlamentin tələbləri aşağıdakılara şamil edilmir:

2.2.1. bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğun qiymətləndirilməsi məqsədilə material partiyalarından seçmə nümunələr qismində sınaq edilən tikinti materiallarına;

2.2.2. daha əvvəl istifadədə olmuş tikinti materiallarına;

2.2.3. elmi-tədqiqat işlərinin və proqramlarının icrasında istifadə olunan tikinti materiallarına, komplektləşdirici məmulat və xammala;

2.2.4. Azərbaycan Respublikası ərazisində satışı (realizə) və sərbəst dövriyyəsi nəzərdə tutulmayan, xarici təsərrüfat subyektlərinin (təşkilatlarının) sifarişlərinin yerinə yetirilməsi məqsədilə ölkə ərazisinə xammal və komplektləşdirici məmulat qismində gətirilən tikinti materiallarına;

2.2.5. sərgilərin, yarmarka və reklam kampaniyalarının keçirilməsi məqsədilə istifadə olunan tikinti materiallarının nümunələrinə, eksponatlar və reklam materiallarına.

3. Əsas anlayışlar

3.1. Bu texniki rəqləməndə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

3.1.1. **texniki rəqləmənt** - mallara, onlarla əlaqəli proseslərə və istehsal metodlarına dair məcburi tələbləri müəyyən edən texniki normativ hüquqi akt;

3.1.2. **tikinti materialı** – tikinti obyektlərinin (bina və qurğuların) inşasında, cari və əsaslı təmirində, yenidən qurulması və bərpasında bilavasitə istifadə olunan, sənaye, hasilat və ya emal (təkrar emal) üsulu ilə istehsal olunan təbii və ya süni inşaat materialı, hazır məmulat və konstruksiya;

3.1.3. **tikinti məmulatı** – sənaye üsulu ilə hazırlanan və tikintidə istifadə olunan hazır məhsul;

3.1.4. **tikinti materiallarının təhlükəsizliyi** – tikinti materiallarının istifadəsi nəticəsində insanların həyat və sağlamlığına, ətraf mühitə, əmlaka və dövlətin maraqlarına ziyan vurulması ilə əlaqədar riskin olmaması;

3.1.5. **tikinti materiallarının təhlükəsizliyinə dair əsas (məcburi) tələblər** – tikinti materialları ilə bağlı insanların həyat və ya sağlamlığının, ətraf mühitin, əmlakın və dövlətin maraqlarının mühafizəsinə yönəldilmiş məcburi tələblər;

3.1.6. **tikinti materiallarının əsas xüsusiyyətləri (xassələri)** – bu texniki rəqləməntin əsas (məcburi) tələblərinin yerinə yetirilməsini təmin etmək məqsədilə tikinti materiallarının normalaşdırılan əsas fiziki-kimyəvi göstəriciləri və parametrləri;

3.1.7. **tikinti materiallarının bazarda dövriyyəyə buraxılması** – Azərbaycan Respublikası ərazisində tikinti materiallarının istehsalı başa çatdıqdan sonra istehsalçıdan istehlakçıya ötürülməsi prosesi;

3.1.8. **tikinti materiallarının eyniləşdirilməsi** – tikinti materiallarının bu texniki rəqləməntin tətbiq dairəsinə daxil olması və texniki sənədlərə uyğunluğunun müəyyən edilməsi proseduru;

3.1.9. **tikinti obyektləri** – tikinti fəaliyyəti prosesində yaradılan və ya yaradılmış bina və ya qurğular;

3.1.10. **tikinti layihəsi** – şəhərsalma və tikinti normativ sənədləri ilə müəyyən edilmiş və konkret obyektin tikintisi (inşası, təmiri, yenidən qurulması, bərpası və ya sökülməsi) ilə bağlı hazırlanmış texniki sənədlər toplusu;

3.1.11. **təyinatı üzrə istifadə** – tikinti materialının istehsalçısı tərəfindən tikinti materiallarının üzərində və ya istismar sənədlərində göstərilən təyinata uyğun istehlakçı tərəfindən istifadə edilməsi;

3.1.12. **təsərrüfat subyekti** - istehsalçı, idxalçı və ticarət nümayəndəsi (agent);

3.1.13. **radon (Rn)** - təbiətdə mövcud olan uran və torium radioaktiv izotoplarının parçalanması nəticəsində yaranan qoxusuz, rəngsiz və dadsız, inert təbii radioaktiv qaz;

3.1.14. **risk** – tikinti materiallarının, onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının insanların həyat və ya sağlamlığına, ətraf mühitə, əmlaka və dövlətin maraqlarına zərər vurməsi ehtimalı və bu zərəre səbəb ola biləcək nəticələr məcmusu;

3.1.15. **standart** – tikinti materiallarına, onun xassələrinə, istehsal və sınaq metodlarına dair norma, qayda və tövsiyələri müəyyən edən, maraqlı tərəflərin iştirakı ilə hazırlanaraq milli standartlaşdırma qurumu tərəfindən təsdiq edilən, kütləvi istifadə üçün nəzərdə tutulan və tətbiqi könüllü olan normativ sənəd;

3.1.16. **uyğunluğun qiymətləndirilməsi** – malların, onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının müvafiq standartın, texniki rəqləməntin və digər texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğunun müəyyənəşdirilməsi;

3.1.17. **uyğunluğu qiymətləndirən qurum** - "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq akkreditasiya edilmiş, malların texniki rəqlamentlə müəyyən olunmuş tələblərə uyğunluğunun qiymətləndirilməsini təmin edən təşkilatlar, hüquqi və fiziki şəxslər;

3.1.18. **uyğunluq bəyannaməsi** - malların, onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunun bəyan edildiyi, qanunvericiliklə müəyyən olunmuş formada tərtib olunan sənəd;

3.1.19. **inşaat konstruksiyası** – bina və ya qurğularda müəyyən yükdaşıyıcı, qoruyucu və ya estetik funksiyaları yerinə yetirən hissələr;

3.1.20. **yükdaşıyan konstruksiyalar (elementlər)** – tikinti obyektlərinin etibarlılığını (dayanıqlığını və möhkəmliyini) təmin edən konstruksiya sistemi;

3.1.21. **qoruyucu konstruksiyalar** – binalarda qoruyucu və ya sahələrin bölgüsü funksiyalarını yerinə yetirən konstruksiyalar;

3.1.22. **polimer tərkibli tikinti materialları** – yüksək molekulyar sintetik birləşmələrdən istifadə edilməklə əldə olunan materiallar;

3.1.23. **yanğın** - maddi ziyan vuran, insanların həyatına və sağlamlığına, habelə ətraf mühitə zərər yetirən nəzarətsiz yanma;

3.1.24. **yanğının təhlükəli amilləri** – kritik dərəcəyə çatdıqda insanların həyatı, sağlamlığı və əmlakı, eləcə də ətraf mühitə təhlükə yarada və maddi ziyan vura biləcək yanğın amilləri.

3.2. Bu texniki rəqlamentin məqsədləri üçün istifadə olunan digər terminlər "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, "Standartlaşdırma haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi və digər normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

4. Tikinti materiallarının təhlükəsizliyinə dair əsas (məcburi) tələblər

4.1. Tikinti materialları təyinatına görə aşağıdakı qruplara ayrılır:

- konstruksiya materialları – yükdaşıyan inşaat konstruksiyalarında (bünövrə, karkas elementləri, yükdaşıyan divar, mərtəbəarası örtük və digər) tətbiq edilən təbii və süni daş materialları, yapışdırıcı materiallar, bütün növ metallar, ağac və kompozit məmulatlar;

- qoruyucu konstruksiyaların materialları – tikinti obyektlərinin daxili məkanlarının izolyasiya edilməsində (örtülməsində) və ya yerləşməyə ayrılmasında istifadə edilən beton, ağac, kərpic, metal, daş, kompleks konstruksiyalar, dam örtükləri, gipskarton lövhələr kimi tikinti materialları;

- tamamlama materialları – inşaat konstruksiyalarının dekorativ, bədii-memarlıq tərtibatında və yerləşmələrin interyerində istifadə olunan lak-boya, müxtəlif dekorativ örtüklər, plitələr, divar kağızları, linoleum, kovrolin, parket, laminat, kiçik memarlıq elementləri;

- xüsusi təyinatlı tikinti materialları – tikinti obyektlərinin ətraf mühit təsirlərindən mühafizəsi və istismar qabiliyyətinin artırılması məqsədilə istifadə olunan istilik izolyasiya, hidroizolyasiya, akustik, germetik, korroziya əleyhinə tikinti materialları.

Texniki rəqlamentlə əhatə olunan tikinti materiallarının təyinat və növünə görə ümumi təsnifat qrupları (mal qrupları) bu texniki rəqlamentin 1 nömrəli əlavəsində verilmişdir.

4.2. Bu texniki rəqlamentlə əhatə olunan tikinti materialları insanların həyat və sağlamlığına, ətraf mühitə, əmlaka və dövlətin maraqlarına yaratdığı təhlükənin dərəcəsindən asılı olaraq yüksək, orta, aşağı risk qruplarına bölünür. Tikinti materiallarının risk qrupları üzrə təsnifatı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 31 yanvar tarixli 63 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Malların risk qruplarının təyin edilməsi meyarları" əsasında Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən aparılır.

4.3. Tikinti materialları təyinatı üzrə istifadə edilərkən təhlükəsiz olmalı, tikinti layihəsində, istismar sənədlərində və standartlarda müəyyən edilmiş istifadə və istismar şərtlərinə əməl edilməklə zəmanət və ya xidmət müddəti ərzində öz xüsusiyyətlərini saxlamalı və təhlükəsizliyə dair aşağıdakı prioritet tələbləri ödəməlidir:

- mexaniki möhkəmlik və dayanıqlıq;

- yanğın təhlükəsizliyi;

- sanitariya-epidemioloji və gigiyenik tələblər, vibrasiya və səs-küy çirklənmələrindən qorunma;

- ekoloji təhlükəsizlik və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə;
- radiasiya təhlükəsizliyi;
- istismar (istifadə) prosesində təhlükəsizlik və ölçatımlılıq;
- enerji effektivliyi və istilik mühafizəsi;
- tikinti tullantılarının idarə olunması.

4.4. Tikinti materiallarının əsas xüsusiyyətləri (xassələri) bu texniki rəqlamentin 3 nömrəli əlavəsində müəyyən edilmişdir.

4.5. Mexaniki möhkəmlik və dayanıqlıq

4.5.1. Tikinti materiallarının möhkəmlik və dayanıqlıq həddi insanların həyat və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və istənilən əmlak növünə zərər dəymə ehtimalını (riskini) istisna etməlidir. Tikinti materiallarının möhkəmlik və dayanıqlıq üzrə hesabatlarında və müayinə-sınaq prosedurlarında tikinti obyektinin funksional təyinatına və konstruktiv həllərinə uyğun olaraq bütün növ gərginliklər, yüklər və təsirlər, o cümlədən iqlim və texnoloji təsirlər, bu cür təsirlərə müqavimət göstərmək qabiliyyəti, etibarlıq əmsalı, gərginlik-deformasiya amilləri, tikinti materiallarının plastik və reoloji (deformasiya və axıcılıq) xüsusiyyətləri, çatların yaranması, həndəsi parametrlərin dəyişməsi mümkünlüyü və digər amillər nəzərə alınmalıdır.

4.5.2. Tikinti materiallarının mexaniki möhkəmliyi və dayanıqlığının təmin edilməsi üzrə tələblərin yerinə yetirilməsi məqsədilə tikinti obyektinə əlavə layihələndirilməli və inşa edilməlidir ki, tikinti obyektinə təsir edən yüklər tikinti prosesində və normativ istismar müddətində aşağıdakı neqativ nəticələrə səbəb olmasın:

- tikinti obyektinin və ya onun bir hissəsinin dağılması, vaxtından əvvəl sökülməsi və ya ətraf mühit amillərinin təsirindən normativ istismar müddətindən tez, möhkəmlik və dayanıqlıq nöqtəyindən əhəmiyyətli dərəcədə aşınmaya məruz qalması;

- tikinti obyektində və ya onun bir hissəsində yolverilən son hədd kəmiyyətini keçən deformasiyaların yaranması;

- tikinti obyektinin yükdaşıyan konstruksiyalarının güclü deformasiyası nəticəsində digər tikinti materiallarının, konstruksiyaların, avadanlıq və qurğuların zədələnməsi;

- ilkin zədələnmə mənbəyi olan ayrı-ayrı elementlərin dağılması səbəbindən tikinti obyektinin digər konstruksiyalarının ardıcıl şəkildə dağılması.

4.6. Yanğın təhlükəsizliyi

4.6.1. Tikinti materiallarının yanğın təhlükəliliyi yanma, tüstü əmələgətirmə, istilik ayırma, alışqanlıq, alovun səthlər üzrə yayılması, odadavamlılıq həddi, yanma məhsullarının toksikliyi kimi yanğın-texniki xüsusiyyətlər üzrə təyin edilir.

4.6.2. Tikinti materiallarının yanğın-texniki təsnifatı əsasən yanğın təhlükəliliyi və odadavamlılıq meyarları üzrə, yeni yanğının təhlükəli amillərinin yaranmasına və yayılmasına səbəb olan tikinti materiallarının xassələrindən və yanğının təsirinə və ya yayılmasına müqavimət göstərmək qabiliyyətindən asılı olaraq aparılır.

4.6.3. Tikintidə, xüsusən də binaların yükdaşıyan və qoruyucu konstruksiyalarında, dam örtüyündə, təxliyə yollarında yalnız sertifikatlaşdırılmış və yanğın təhlükəsizliyinə dair qanunvericiliyin tələblərinə uyğun yanmayan və zəif yanan tikinti materiallarından istifadə edilməlidir. Tikinti materiallarının yanğın təhlükəsizliyi baxımından layihələndirilən və inşa edilən tikinti obyektləri yanğına qarşı davamlı olmalı və yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri imkanlara malik olmalıdır:

- insanların, eləcə də yanğının söndürülməsinə cəlb olunan xilasetmə xidmətinin heyətinin yanma məhsullarının təsirindən qorunması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi;

- şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərlə müəyyən edilmiş və insanların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, əmlakının mühafizəsi və ya yanğının aradan qaldırılması üçün tələb olunan müddət ərzində tikinti obyektinin yükdaşıyan və qoruyucu konstruksiyalarının öz yükdaşıma və qoruyucu xüsusiyyətlərini qoruyub saxlaması;

- yanğının təhlükəli amillərinin təsiri nəticəsində insanların həyat və sağlamlığına təhdidlərin yaranma anına onların tikinti obyektindən təhlükəsiz şəkildə təxliyəsinin təşkil edilməsi;

- tikinti obyektinin inşası prosesində və tamamlama işləri aparılarkən odadavamlı tikinti materiallarının və yanğın əleyhinə konstruktiv həllərin (tüstükənarlaşdırma sistemlərinin, tüstülənməyən pillekənlərin, bloklanmayan qapı və lyukların, yanğına qarşı maneələrin, divar və

arakəsmələrin) tətbiq edilməsi hesabına tikinti obyektində yanğın zamanı alovun və tüstünün yayılmasının məhdudlaşdırılması və yanaşı tikinti obyektlərinə keçməsinin qarşısının alınması;

- yanğından mühafizə bölmələrinin və xilasedicilərin tikinti obyektinin bütün yerləşmələrinə maneəsiz daxil olmaq və yanğın texnikasının tikinti obyektinə sərbəst yan almaq imkanlarının mövcudluğu;

- yanğından mühafizə və yanğınsöndürmə vasitələrinin etibarlı şəkildə işləməsi, yanğın signalizasiya və yanğın haqqında xəbərdarətme sistemlərinin vasitəsilə alışma mənbəyi barədə vaxtında bildirişlərin verilməsi.

4.6.4. Tikinti materiallarının, xüsusilə də üzvi və polimer tərkibli tikinti materiallarının yanğın təhlükəlilik dərəcəsinin azaldılması və yanğın riskinin qarşısının alınması məqsədilə onların istehsalı və istifadəsi prosesində əlavə olaraq yanğından mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsinə yol verilir (misal üçün, tikinti materiallarının səthlərinə xüsusi odadavamlı maddələrin - antipirenlərin çəkilməsi və sair).

4.7. Sanitariya-epidemioloji və gigiyenik tələblər, vibrasiya və səs-küy çirklənmələrindən qorunma

4.7.1. Tikinti materialları təyinatı üzrə istifadə edilərkən aşağıdakı sanitariya-epidemioloji və gigiyenik tələblərə uyğun olmalıdır.

- orqanoleptik göstəricilərə (xarici görünüş, rəng, qoxu, tam) dair tələblər;

- toksikoloji təhlükəsizliklə bağlı tələblər;

- mikrobioloji göstəricilərə dair tələblər;

- aşağı istilik və səs keçirmə (ötürmə) qabiliyyəti;

- zəif hiqroskopiklik (tikinti materialının hava buxarlarını udmaq və özündə saxlamaq qabiliyyəti);

- hava və buxar keçiriciliyi və digər.

4.7.2. Tikinti obyektlərinin yerləşmələrini fəsillər üzrə temperatur dəyişkənliyindən mühafizə etmək və fərqli temperatur-rütubət rejimli yerləşmələrin izolyasiyasını təmin etmək üçün tikinti materialları aşağı istilik keçirmə qabiliyyətinə malik olmalıdır. Tikinti materiallarının seçimi və istifadəsi zamanı həmçinin onların istilik ötürmə göstəriciləri, yeni tikinti materialına toxunarkən istiliyin insan orqanizminə ötürülməsi intensivliyi nəzərə alınmalıdır. Tikinti materiallarının, əsasən polimer tərkibli materialların istifadəsi və daxili tərbiat tamamlama yerinə yetirilməsi zamanı sanitariya-gigiyenik tövsiyələrə uyğun olaraq toksik kimyəvi maddələrin ətraf mühitə ayrılması halları istisna edilməli və səthlərində statik elektrik yükünün yığılmasının qarşısı alınmalıdır. Polimer tərkibli tikinti materiallarına dair sanitariya-epidemioloji tələblər bu texniki rəqlamentin 4 nömrəli əlavəsində müəyyən edilir.

4.7.3. Tikinti obyektlərinin daxili tamamlama işlərində istifadə olunan tikinti materialları sağlam və təhlükəsiz mühitin, optimal mikroiklimin formalaşdırılmasını və saxlanmasını təmin etməli, mikrofloranın, o cümlədən patogen mikrofloranın yaranması və artmasına səbəb olmamalıdır. Tikinti materialları yerləşmələrdə spesifik qoxu yaratmamalı, ətraf mühitə ayrılan uçar maddələrin miqdarı insan orqanizminə birbaşa və ya dolayısı şəkildə təsir göstərən həddə olmalı və gigiyenik normativləri keçməməlidir.

4.7.4. Tikinti materiallarının sanitariya-epidemioloji və gigiyenik tələblərinə əməl edilməsi məqsədilə tikinti obyektlərinin layihələndirilməsi və inşası tikinti obyektinin daxilində və ya yaxınlığındakı insanların tələb olunan təhlükəsizlik səviyyəsini təmin etməli və aşağıdakı risk amillərindən qorunmalıdır:

- havada təhlükə potensialı maddələrin və mikroorqanizmlərin gigiyenik normativlərlə müəyyən edilmiş qiymətlərdən yüksək olması;

- zərərli şüalanma;

- suyun, torpağın çirklənməsi, heyvanlar və bitki aləmi obyektlərinin məhv edilməsi;

- axar suların, qazların təmizlənməməsi və ya tələb olunan dərəcədə təmizlənməməsi, bərk və maye tullantıların zərərsizləşdirilməməsi;

- tikinti materiallarının daxilində və səthlərində rütubətin yığılması;

- təbii, süni, qarışıq işıqlanma və insolyasiyanın qeyri-məqbul parametrləri;

- yerləşmələrin (otaqların) qeyri-məqbul mikroiklim parametrləri;

- təbii və texnologiya xarakterli fəvqəladə halların yaranması.

4.7.5. Tərkibində zərərli maddələr olan tikinti materialları germetik qapalı qablarda saxlanmalı, tozşəkilli və digər dənəvər materiallar kip bağlı tarada nəql edilməlidir. Lak-boya, polimer, izolyasiya, tamamlama materialları və zərərli maddələr ayıran digər tikinti materialları işlərin icra olunduğu yerlərdə tələb olunan həcmdə saxlanmalı və tikinti meydançasına istifadəyə hazır vəziyyətdə çatdırılmalıdır. Bu növ tikinti materialları istifadəyə hazırlanarkən (qarışıq və məhlulların hazırlanması, material və konstruksiyaların kəsimi və sair) tikinti meydançasında mexanizasiya, xüsusi avadanlıq və sorucu ventilyasiya ilə təchiz edilmiş yerləşgələr nəzərdə tutulmalıdır.

4.7.6. Tikinti materiallarının vibrasiya və səs-küy çirklənmələrindən qorunma tələblərinə əməl edilməsi baxımından tikinti obyektləri elə layihələndirilməli və inşa edilməlidir ki, yerləşgələrdə vibrasiya və nüfuzədi səs-küyün təsirləri insan sağlamlığına təhlükə törətməyən həddi keçməsin və iş fəaliyyəti, istirahət və yuxu zamanı akustik rahatlığı təmin etsin. Tikinti materiallarının və konstruksiyalarının istifadəsi baxımından tikinti obyektlərində səs-küyün və vibrasiyaların normalaşdırılan parametrləri və yolverilən qiymətləri "Ətraf mühitə və insan sağlamlığına mənfi təsir göstərən vibrasiya və səs-küy çirklənmələri normaları" ilə müəyyənləşdirilir.

4.7.7. Səs və vibrasiyaların ötürülmə səviyyəsini azaltmaq və insan sağlamlığına, eləcə də binaların konstruktiv elementlərinə mənfi təsirini azaltmaq məqsədilə tikinti obyektlərinin inşası zamanı səsizolyasiya, səsuducu və vibrozolyasiya materiallarından istifadə edilməlidir.

4.8. Ekoloji təhlükəsizlik və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə

4.8.1. Tikinti materialları təyinatı üzrə istifadə edildikdə ekoloji sağlam olmalı, ekoloji standartlar da daxil olmaqla, tikinti fəaliyyəti zamanı ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsinə dair tələblərə cavab verməli və ətraf mühitə təsiri baxımından qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada qiymətləndirilməli və sertifikatlaşdırılmalıdır.

4.8.2. Tikinti obyektlərinin daxilində əlverişli yaşayış və fəaliyyət mühitinin yaradılması, qapalı məkanların daxili ekoloji durumunun yaxşılaşdırılması, ətraf mühit amillərinin insan sağlamlığına mənfi təsirinin qarşısının alınması, respirator, allergik xəstəliklərin və sağlamlıqla bağlı digər problemlərin yaranma riskinin azaldılması məqsədilə tərkibində toksik maddələr (uçucu üzvi birləşmələr, formaldehid, ağır metallar, pestisidlər və sair) olmayan ekoloji nöqtəyindən nəzərdən səmərəli tikinti materiallarından istifadə edilməlidir. Bu baxımdan layihələndirmə və tikinti zamanı tikinti obyektinin yerləşgələrində optimal temperatur və rütubət səviyyəsini, havanın keyfiyyətini təmin edən, xarici mühitin təsirlərinə (rütubət, korroziya, ultrabənövşəyi şüalanma, temperatur dəyişiklikləri və digər) dayanaqlı tikinti materiallarının, eləcə də bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə istehsal olunan "yaşıl" tikinti materiallarının seçiminə daha çox üstünlük verilməlidir.

4.8.3. Tikinti materiallarının seçimi və istifadəsi zamanı xammalın mənşəyi, yerli tikinti materiallarından istifadə edilməsinin üstünlükləri, keyfiyyət və uzunömürlük, təbii sərvətlərə və enerjiyə qənaət, tikinti tullantılarının səmərəli idarə olunması, bərpa olunan xammaldan və tikinti materiallarının təkrar emalı, onların təmirə yararlılığı, asanlıqla əvəzlənməsi və istifadədən sonra çeşidlənməsi kimi amillər nəzərə alınmalıdır.

4.8.4. Tikinti materiallarının və onlar üçün xammalın hasilatı, istehsalı, nəql edilməsi, tikintidə istifadəsi, istismarı (keyfiyyətinin, uzunömürlülük və istismar yararlılığının artırılması məqsədilə yenilənməsi, təmiri və ya bərpası), uyğun xassəli digər tikinti materialları ilə əvəzlənməsi, utilizasiyası və təkrar istifadəsi mərhələlərində aşağıdakı təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranmasının qarşısının alınması və aradan qaldırılması üzrə zəruri tədbirlər həyata keçirilməlidir:

- təbii sərvətlərin tükənməsi;
- ekoloji tarazlığın, biomüxtəlifliyin və landşaftın pozulması, torpaqların deqradasiyası;
- ekoloji sistemlərin zədələnməsi (hava, su, torpağın çirklənməsi);
- istehsal prosesində çirkləndirici maddələrin su hövzələrinə, eləcə də parnik qazlarının atmosfərə tullantılarının (emissiyasının) həcmnin artması.

4.8.5. Tikinti materiallarından səmərəli və kompleks şəkildə, təbiət qanunları, ölkənin təbii və təsərrüfat potensialının xüsusiyyətləri, təbii ehtiyatların qorunması, təbii və süni bərpası və artırılması imkanları nəzərə alınmaqla istifadə edilməlidir.

4.8.6. Tikinti materialları və onlar üçün xammal çıxarılarkən, eləcə də istehsal, nəql və tikintidə istifadə edilərkən torpaqların rekultivasiyası, təbii sərvətlərin bərpası, səmərəli istifadəsi

və qənaət edilməsi, ərazilərin abadlaşdırılması və ətraf mühitin sağlamlaşdırılması üzrə tədbirlər görülməli, ətraf mühitin keyfiyyət normativlərinə riayət olunmalıdır.

4.9. Radiasiya təhlükəsizliyi

4.9.1. Azərbaycan Respublikasına idxal edilən və ölkə ərazisində istehsal edilən tikinti materialları radiasiyadan qorunma üzrə tələblərə cavab verməlidir.

4.9.2. Tərkibində təbii radionuklidlər mövcud olan tikinti materialları radionuklid tərkibinə görə tədqiq olunmalı və radiasiya təhlükəsizliyi üzrə sertifikatlaşdırılmalıdır.

4.9.3. Mineral tərkibli və vulkanik mənşəli, o cümlədən dağ süxurlarından və sənaye müəssisələrində təkrar emal yolu ilə əldə edilən tikinti materiallarının radiasiya yükü nəzərə alınmalı, onların radioaktiv çirklənməsi və təbii radionuklidlərlə əlaqədar şüalandırılması radiasiyadan qorunma üzrə hüquqi aktlarda müəyyən edilmiş yol verilən səviyyələri aşmamalıdır.

4.9.4. Tikinti materiallarının tərkibindəki radionuklidlərin yüksək konsentrasiyası və ya aktivliyi səbəbindən insanların sağlamlığı və ya həyatına ionlaşdırıcı şüalanmanın (şüalandırılma dozalarının) zərərli təsirinin qarşısının alınması və ya azaldılması məqsədilə tikinti obyektlərinin layihələndirilməsi və inşası zamanı yüksək radiasiya aktivliyinə malik tikinti materiallarının istifadəsinə yol verilmir.

4.9.5. Qeyri-üzvi dənəvər tikinti materiallarında (qırmadaş, çınqıl, qum, sement, gips və s.) və tikinti məmulatlarına (üzlük tava, təbii daşdan dekorativ və digər məmulatlar, kərpic və divar daşı), həmçinin bilavasitə tikinti materialı və ya onun istehsalı üçün xammal kimi istifadə olunan sənaye istehsalı tullantılarında təbii radionuklidlərin xüsusi effektiv aktivliyi (A_{eff}) müvafiq standartlarda nəzərdə tutulan konsentrasiya və ya aktivlik dərəcələrini keçməməlidir.

4.9.6. Əhali və işçilərin radon və onun parçalanma məhsullarının, o cümlədən tikinti materiallarından ayrılan radon qazının təsirindən qorunması məqsədilə tikinti aparılan ərazilərdə konsentrasiyası yüksək olan həmin qazların yerləşmələrə daxil olmasının qarşısının alınması və radonun səviyyəsinin aşağı salınması üzrə zəruri mühəndis tədbirlər həyata keçirilməlidir (qruntla təmasda olan döşəmə və zirzəmi divarlarının izolyasiya edilməsi, zəif radon keçiricilik qabiliyyətinə malik materialdan konstruksiyanın tətbiqi, membran örtükdən və hopdurucu materiallardan istifadə edilməsi, tikişlərin sıxlaşdırılması, təbii küləklənmə yaradılması və digər).

4.10. İstismar (istifadə) prosesində təhlükəsizlik və əlçatımlılıq

4.10.1. Tikinti materialları istismar və istifadə prosesində təhlükəsiz olmalı, keyfiyyət göstəricilərinə və cari vəziyyətinə dağıtmadan nəzarət, vizual və mexaniki nəzarət, ultrasəs tədqiqatlar və digər üsullarla nəzarəti həyata keçirmək və texniki qulluq göstərmək (bərpa, gücləndirmə, cari və əsaslı təmir işləri aparmaq) üçün əlçatımlı olmalıdır.

4.10.2. İstismar və istifadə prosesində tikinti materiallarının təhlükəsizlik tələblərinə əməl edilməsi baxımından tikinti obyektləri ehtiyatlı layihələndirilməli və inşa edilməlidir ki, həmin obyektlərin istismarı və texniki qulluğu zamanı insanların həyat və ya sağlamlığının aşağıdakı risk amillərindən təhlükəsizliyi təmin edilsin:

- yıxılma;
- zərbə alma;
- tikinti obyektində sərbəst hərəkət imkanlarının məhdudlaşması və əsas təkliyyə yollarında maneələrin mövcudluğu;
- yanq xəsarəti alma;
- elektrik cərəyanı vurmaları;
- partlayış;
- yanğının təhlükəli amillərinin təsiri;
- qəza nəticəsində mühəndis-kommunikasiya sistemlərinin su basması;
- nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti nəticəsində qəza vəziyyətinin yaranması və digər.

4.11. Enerji effektivliyi və istilik mühafizəsi

4.11.1. Tikinti materialları istifadə zamanı aşağı enerji itkili və aşağı emissiyalı olmalı, enerji effektivliyi ilə bağlı tələblərə və istilik mühafizəsi göstəricilərinə uyğun olmalı, tikinti obyektlərində enerji resurslarından səmərəli istifadə edilməsini təmin etməlidir.

4.11.2. Tikinti materialları tikinti aparılan ərazinin iqlim şəraiti, binanın konstruktiv həlləri və funksional təyinatı, istilik itkisinin minimalaşdırılması, yerləşmələrin tələb olunan mikroiklim parametrlərinin təmin edilməsinə çəkilən xərclərin azaldılması nəzərə alınmaqla seçilməli və tətbiq edilməlidir.

4.11.3. Tikinti obyektlərinin inşası, təmiri, yenidən qurulması və istismarı zamanı daxili iqlim parametrlərinə uyğun olaraq daha az istilik itkisi və istilik keçiricilik göstəriciləri, təbii havalandırma axını üstün və balanslı hava axınına malik olan, daxili nisbi rütubəti təmin edən, günəşin zərərli şüalarından qoruyan tikinti material və konstruksiyalarına (hörgü konstruksiyaları, fasad və pəncərə sistemləri, qapılar, dam örtükləri, istilik izolyasiya material və məmulatları, dekorativ elementlər, aksesuarlar, elektrik ləvazimatları və s.) üstünlük verilməlidir. Bu kateqoriyaya aid tikinti materialları, konstruksiya və texnologiyaları, o cümlədən mühəndis avadanlığı isidilmə dövrü müddətində binanın isidilməsinə və ventilyasiyasına istilik sərfinin minimum enerji effektivliyi normaları üzrə optimal səviyyədə saxlanmasını təmin etməlidir.

4.11.4. Tikinti materiallarının və qoruyucu konstruksiyaların istilik texnikası göstəriciləri (istilikkeçirmə əmsalı) binanın enerji effektivliyi sinfindən, yerləşmənin rütubətlik rejimindən və tikinti rayonunun rütubətlik zonasından asılı olaraq, şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərlə, o cümlədən müvafiq standartlarla təyin edilir.

4.12. Tikinti tullantılarının idarə olunması

4.12.1. Tikinti sektorunda material ehtiyatlar və xammal bazasını genişləndirmək, təbii sərvətlərə qənaət etmək, qanunsuz tikinti tullantıları zibilliklərinin yaranmasının qarşısını almaq, torpaq və torpaq qatının, qrunt sularının və yerüstü su obyektlərinin çirklənmədən mühafizəsini təmin etmək məqsədilə tikinti materiallarının və onlar üçün xammalın hasilatı, istehsalı və istifadəsi nəticəsində əmələ gələn tikinti tullantılarının səmərəli idarə olunması üzrə zəruri tədbirlər həyata keçirilməlidir.

4.12.2. Tikinti tullantıları tikinti obyektinin yerləşdiyi məsafə daxilində olan ərazidə xüsusişdirilmiş təkrar istifadə və ya emal qurğularına və texnologiyalarına malik toplama məntəqələrinə, təkrar istifadə və ya emal üçün obyektin və müvafiq texnologiyanın mövcud olmadığı hallarda isə ümumi zərərsizləşdirmə və ya yerləşdirmə obyektlərinə göndərilməlidir.

4.12.3. Tikinti tullantılarının müvəqqəti toplama yerlərinin, təkrar emal, zərərsizləşdirmə və ya yerləşdirmə obyektlərinin sahələrindən kənar ərazilərdə, o cümlədən məişət tullantılarının toplama meydançalarına atılması və basdırılması, eləcə də tərkibində utilizasiyası qadağan edilən və ya faydalı komponentlər olan tullantıların poliqonda basdırılması qadağandır.

4.12.4. Daşınması və utilizasiyası əhəmiyyətli maddi xərclər tələb edən və ətraf mühitə təhlükə yaradan çeşidlənməmiş qarışıq tikinti tullantılarının əmələ gəlmə həcmi azaltmaq, ekosistemə mənfi təsirin qarşısını almaq, həmçinin təkrar emal etməklə hazır məhsul şəklində iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsi məqsədilə tikinti tullantıları formalaşdığı obyektə mənbədən ayrılmalı və çeşidlənməlidir. Bu halda tikinti fəaliyyəti prosesində yaranacaq, o cümlədən təkrar istifadəyə yararlı tullantıların və təhlükəli materialların qiymətləndirilməsi (götürüləcək nümunələr əsasında fiziki-mexaniki və kimyəvi xassələrinin təyini üzrə sınaqlar) aparılaraq texnoloji ardıcılıqla ərazidən çıxarılması, emal olunması və ya zərərsizləşdirilməsi təmin edilməlidir.

5. Təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğun təmin olunması

5.1. Tikinti materiallarının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu aşağıdakılarla təmin edilir:

5.1.1. bu texniki rəqlamentin 4-cü bölməsində göstərilən tikinti materiallarının təhlükəsizliyinə dair əsas (məcburi) tələblərin bilavasitə yerinə yetirilməsi ilə;

5.1.2. bu texniki rəqlamentdə müəyyən edilmiş tikinti materiallarının təhlükəsizliyinə dair əsas (məcburi) tələblərin yerinə yetirilməsi məqsədilə standartlar siyahısına daxil edilmiş istinad standartlarına və standartlaşdırma üzrə dövlət fonduna daxil edilmiş texniki şərtlərə uyğunluğun təmin edilməsi yolu ilə.

5.2. Tikinti materiallarının nəzarət-yoxlama (sınaq) üsulları və qaydaları tikinti materialları üzrə zəruri texniki tələbləri, nümunələrin götürülməsi qaydasını, funksional təyinatlı göstəricilərini, istehlak xassələrini, qəbul, qablaşdırılma, markalanma, daşınma, saxlanma, utilizasiya və məhv etmə qaydalarını, təşkilati-metodiki xarakterli digər müddəaları, eləcə də ümumi texniki norma və qaydaları ehtiva edən istinad standartları ilə müəyyən edilir.

5.3. Tikinti materiallarının təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu texniki rəqlamentin 5.2-ci bəndində qeyd olunan istinad standartları olmadığı təqdirdə, təsərrüfat subyekti tərəfindən yeni texniki həllərin istifadəsini təmin etmək və konkret təhlükəsizlik

tələblərinə uyğunluğunu təsdiqləmək üçün tikinti materiallarının fərqli nəzarət, ölçmə və sınaq metodikasına dair texniki şərtlər işlənib hazırlanır.

5.4. Təsərrüfat subyekti tikinti materiallarının bu texniki rəqlamentlə müəyyən edilmiş əsas (məcburi) təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunun təmin edilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər görməlidir.

6. Tikinti materiallarının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

6.1. Bu texniki rəqlamentin şamil olduğu yüksək riskli tikinti materialları istehsal mərhələsində, bazara yerləşdirilməzdən, realizə edilməzdən və ya istismara verilməzdən əvvəl bu texniki rəqlamentdə nəzərdə tutulmuş əsas (məcburi) təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarından keçməlidir.

6.2. Tikinti materiallarının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi uyğunluğun təsdiq edilməsi formasında aşağıdakı üsullarla aparılır:

- akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyaları və sertifikatlaşdırma orqanları (bundan sonra – “uyğunluğu qiymətləndirən qurumlar”) tərəfindən tikinti materiallarının sertifikatlaşdırılması;

- tikinti materiallarının, onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi barədə bəyannamənin tərtib edilməsi.

6.3. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “_____” tarixli _____ nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin (modullarının) ümumi siyahısı və həmin sxemlərin (modulların) ətraflı müddəalarını ehtiva edən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları” əsasında aparılır.

6.4. Yüksək riskli tikinti materiallarının sertifikatlaşdırılmasının ümumi qaydası

6.4.1. Yalnız yüksək riskli tikinti materialları məcburi sertifikatlaşdırılır. Tikinti materiallarının məcburi sertifikatlaşdırılması 1s, 2s, 3s, 4s sertifikatlaşdırma sxemlərinə uyğun olaraq uyğunluğu qiymətləndirən qurumlar tərəfindən həyata keçirilir.

6.4.2. Seriyalı istehsal olunan tikinti materiallarının sertifikatlaşdırılması 1s, 2s və 3s sxemlərinə əsasən həyata keçirilir. Sertifikatlaşdırma üçün nümunələrin götürülməsi uyğunluğu qiymətləndirən qurum və ya onun adından digər səlahiyyətli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6.4.3. Tikinti materiallarının partiyalarına 3s sertifikatlaşdırma sxemi tətbiq olunur. Sertifikatlaşdırma üçün nümunələrin götürülməsi uyğunluğu qiymətləndirən qurum və ya onun adından digər səlahiyyətli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6.4.4. Tikinti materiallarının vahidinə, onlarla əlaqəli proseslərə və istehsal metodlarına 4s sertifikatlaşdırma sxemi o halda tətbiq olunur ki, müayinələrin, tədqiqlərin və ya sınaqların aparılması onun təyinatı üzrə istifadəsinə zərər vurmasın.

6.4.5. Uyğunluq sertifikatının aşağıdakı formaları tərtib edilir:

6.4.5.1. tikinti materialının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi barədə sertifikat;

6.4.5.2. tikinti materialı ilə əlaqəli prosesin və istehsal metodunun uyğunluğunun qiymətləndirilməsi barədə sertifikat.

6.4.6. Təsərrüfat subyekti tikinti materialının bu texniki rəqlamentin təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən aşağıda qeyd olunan sənədləri ərizə ilə birlikdə özünün sərbəst seçdiyi uyğunluğu qiymətləndirən quruma təqdim etməlidir:

- tikinti materialının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğun istehsal edildiyini təsdiq edən texniki sənədlərin surətləri (layihə, konstruktor, texnoloji və ya istismar sənədləri);

- tikinti materialının standart nümunələrinin rəngli və texniki təsviri;

- tikinti materiallarının istehsalı prosesində istinad edilən müvafiq standartların və ya texniki şərtlərin siyahısı;

- xammal, materiallar və komponentlər haqqında məlumat;

- tikinti materiallarının nümunələri üzərində aparılmış sınaqların protokolları (seriyalı istehsal olunan tikinti materialları üçün - fiziki-mexaniki göstəricilər və hündəsi parametrlər üzrə, tikinti materiallarının partiyaları üçün - yanğın-texniki xüsusiyyətlər üzrə);

- idarəetmə sisteminin uyğunluq sertifikatının surəti (2s sertifikatlaşdırma sxemi üçün);

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 17 iyul tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları”nın 2.7-ci bəndində nəzərdə tutulan digər sənədlər.

6.4.7. Uyğunluğu qiymətləndirən qurum uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarının icrası çərçivəsində tikinti materialının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə əlaqədar aşağıdakı tədbirləri həyata keçirir:

- ərizəni və ona əlavə olunmuş sənədlərin tamlığını və uyğunluğunu araşdırır;
- tikinti materialının eyniləşdirilməsini aparır, müvafiq tədqiqatlar, sınaqlar və ölçmələr aparmaq üçün tikinti materialından nümunələr götürür, zərurət olduqda ərizəçidən əlavə məlumatlar tələb edir;
- tikinti materialından götürülmüş nümunələrin bu texniki rəqlamentinin tələblərinə uyğunluğunun yoxlanılmasını təşkil edir və sınaq protokollarını tərtib edir;
- istehsal obyektinə baxış həyata keçirir (sertifikatlaşdırma sxemi 1s);
- tikinti materiallarının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsinin nəticələrindən asılı olaraq, uyğunluq sertifikatının verilməsi və ya onun verilməsindən imtina haqqında əsaslandırılmış qərar qəbul edir.

6.4.8. Seriyalı istehsal olunan tikinti materialları üçün uyğunluq sertifikatı 5 (beş) ildən çox olmayan müddətə verilir. Mal partiyaları üçün uyğunluq sertifikatının qüvvədə olma müddəti müəyyən edilmir.

6.4.9. Təsərrüfat subyekti aşağıdakıları həyata keçirir:

- tikinti materialının texniki rəqlamentdə nəzərdə tutulmuş üsulla uyğunluğunun qiymətləndirilməsi təmin olunduğu halda, uyğunluğu təsdiq etmək və ölkə bazarında dövriyyəsi üçün tikinti materialının üzərinə uyğunluq nişanı vurur;

- uyğunluğun təsdiqi üzrə prosedurlar yekunlaşdıqdan sonra aşağıdakı sənədlər toplusunu formalaşdırır:

- bu texniki rəqlamentin 6.4.7-ci yarımbəndində nəzərdə tutulmuş sənədləri;
- sınaq protokollarını;
- istehsal obyektinə baxışın nəticələrini (sertifikatlaşdırılma sxemi 1s);
- uyğunluq sertifikatını.

6.4.10. Uyğunluğu qiymətləndirən qurum sertifikatlaşdırılmış tikinti materialının dövrü qiymətləndirilməsini aşağıdakı üsullarla həyata keçirir:

- nümunələrin akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyasında sınağının aparılması və (və ya) istehsal obyektinə baxışın keçirilməsi (sertifikatlaşdırma sxemi 1s);

- nümunələrin akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyasında sınağının aparılması və ya idarəetmə sisteminin sertifikatlaşdırılmasını aparın qurumlar tərəfindən tikinti materialları istehsalının sertifikatlaşdırılmış idarəetmə sisteminə görə dövrü qiymətləndirmənin nəticələrinin təhlilinin aparılması (sertifikatlaşdırma sxemi 2s).

6.4.11. Uyğunluq sertifikatının forması, hazırlanması və təqdim edilməsi mexanizmi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları"nın 2.1 – 2.44-ci bəndləri ilə müəyyən edilir.

6.5. Orta və aşağı riskli tikinti materialları üçün uyğunluq bəyannaməsinin hazırlanmasının ümumi qaydası

6.5.1. Orta və aşağı riskli tikinti materiallarının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi təsərrüfat subyekti tərəfindən həmin materiallara dair uyğunluq bəyannaməsinin tərtibini nəzərdə tutur. Uyğunluq bəyannaməsi təsərrüfat subyektinin cəlb etdiyi uyğunluq qiymətləndirən qurum tərəfindən verilən təsdiqedici sənəd əsasında 1b, 2b, 3b, 4b, 6b bəyannamə sxemlərinə uyğun olaraq tərtib edilir.

6.5.2. Orta və aşağı riskli seriyalı istehsal olunan tikinti materialları üçün uyğunluq bəyannaməsi 1b, 3b bəyannamə sxemlərinə əsasən tərtib edilir. Orta və aşağı riskli tikinti materiallarının partiyaları və ya mal vahidi üçün 2b, 4b, 6b bəyannamə sxemləri tətbiq olunur.

6.5.3. Uyğunluğu təsdiqləmək üçün tikinti materiallarının eyniləşdirilməsi həyata keçirilməlidir. Tikinti materiallarının eyniləşdirilməsi proseduru onların əlamətlərinə görə (adı, əmtəə nişanı, işarəsi, tətbiq dairəsi, XİF MN üzrə kodu, mənşə və tərkibi, əsas xassələrinin faktiki göstəriciləri, istehsalçının ünvanı və sair), tikinti materiallarının əsas xüsusiyyətlərinin texniki sənədlər üzrə müqayisəsi, vizual baxış və ya instrumental üsullarla tikinti materialının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu bəyan edən və dövriyyə buraxan istehsalçı, onun

səlahiyyətli nümayəndəsi, satıcı, təchizatçı və uyğunluğu qiymətləndirən qurum tərəfindən icra olunur.

6.5.4. Uyğunluq bəyannaməsinin aşağıdakı formaları tərtib edilir:

6.5.4.1. tikinti materiallarının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi barədə bəyannamə;

6.5.4.2. tikinti materialı ilə əlaqəli prosesin və istehsal metodunun uyğunluğunun qiymətləndirilməsi barədə bəyannamə.

6.5.5. Bu texniki rəqlamentin 6.5.1-ci yarımbəndində qeyd olunan bəyannamə sxemləri üzrə tikinti materiallarının uyğunluğunun bəyan edilməsi təsərrüfat subyektinin təqdim etdiyi öz dəlil və sübutları və ya sərbəst seçdiyi uyğunluğu qiymətləndirən qurumun verdiyi təsdiqedicə sənəd əsasında həyata keçirilir. Uyğunluğun təsdiqi barədə təsdiqedicə sənəddə (sınaq nəticələrində) tikinti materiallarının texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğun olması qeyd edilir.

6.5.6. Təsərrüfat subyekti orta və aşağı riskli tikinti materiallarının uyğunluğunun təsdiqlənməsi (bəyan edilməsi) məqsədilə aşağıda qeyd olunan sənədləri ərizə ilə birlikdə uyğunluğu qiymətləndirən quruma təqdim etməlidir:

- tikinti materialının bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğun istehsal edildiyini təsdiq edən texniki sənədlərin surətləri (layihə, konstrüktor, texnoloji və ya istismar sənədləri);

- istehsalat nəzarətinin və ya texnoloji proseslərin təsviri;

- istinad edilmiş standartlar və texniki şərtlər;

- Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehsal olunan tikinti materiallarının "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq akkreditasiyadan keçmiş və ya müvafiq dövlət qurumu tərəfindən səlahiyyətləndirilmiş laboratoriyalarda aparılmış sınaqlarının nəticələri;

- idxal olunan tikinti materiallarına dair xarici mənşəli uyğunluq sənədləri və ya malın təhlükəsizliyinə dair aparılmış sınaqların nəticələri;

- idarəetmə sisteminin uyğunluq sertifikatının surəti (olduqda);

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 17 iyul tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları"nın 3.8-ci bəndində nəzərdə tutulan digər sənədlər.

6.5.7. Uyğunluğu qiymətləndirən qurum uyğunluğun təsdiqi məqsədilə təsərrüfat subyekti tərəfindən təqdim edilmiş sənəd və məlumatları tikinti materiallarının əhatə olunduğu texniki rəqlamentlərdə qeyd edilmiş uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemləri (modulları) və prosedurlarına uyğun olaraq təhlil edir və onların eyniləşdirməsini aparır.

6.5.8. Uyğunluğun təsdiqi zamanı istifadə olunan uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemləri (modulları) və prosedurları tikinti materiallarının, onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının əhatə olunduğu texniki rəqlamentlərdə göstərilir.

6.5.9. Orta və aşağı riskli tikinti materiallarına münasibətdə uyğunluq bəyannaməsinin rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı prosedurlar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları"nın 3.7 – 3.40-cı bəndlərinə uyğun həyata keçirilir.

6.6. Tikinti materiallarının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi ilə əlaqədar bu texniki rəqlamentin 6.4.6, 6.4.9 və 6.5.6-cı yarımbəndlərinə uyğun formalaşdırılmış sənədlər toplusu aşağıda göstərilən müddət ərzində Azərbaycan Respublikası ərazisində saxlanılmalıdır:

6.6.1. seriyalı istehsal olunan tikinti materialları üçün – təsərrüfat subyekti tərəfindən tikinti materiallarının istehsaldan çıxarılması (istehsalının dayandırılması) və ya uyğunluq sertifikatının və ya uyğunluq bəyannaməsinin qüvvəsinin dayandırılması və ya ləğv edilməsi tarixindən ən azı 5 (beş) il müddətində;

6.6.2. tikinti materiallarının partiyaları və mal vahidi üçün – təsərrüfat subyekti tərəfindən partiyada olan sonuncu məhsulun realizə olunduğu tarixdən ən azı 5 (beş) il müddətində.

7. İstehlak bazarında tikinti materiallarının dövriyyəsinə dair tələblər

7.1. Tikinti materialları bu texniki rəqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan digər texniki rəqlamentlərin (tətbiq olduqda) tələblərinə uyğun olduqda və bu texniki rəqlamentin 6-cı bölməsində və Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan digər texniki

reqlamentlərdə (tətbiq olunduqda) göstərilən qayda və üsullarla uyğunluğu qiymətləndirildikdə Azərbaycan Respublikası ərazisində istehlak bazarlarında dövriyyəyə buraxıla bilər.

7.2. Bu texniki reqlamentin tələblərinə uyğunluğu təsdiq edilməmiş tikinti materialları istehlak bazarlarında uyğunluq nişanı ilə işarələnmə və istehlak bazarına dövriyyəyə buraxıla bilməz.

7.3. Uyğunluq nişanı vurulmayan tikinti materiallarının Azərbaycan Respublikasında istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasına yol verilmir.

7.4. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 97.4.1-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi tikinti materialları ilə bağlı təhlükə barədə ictimaiyyəti məlumatlandırmaq səlahiyyətinə malikdir.

7.5. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və müvafiq texniki reqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunu qoruyub saxlamaq, istehlakçıların təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədi ilə təsərrüfat subyekti istehsal etdiyi tikinti materiallarının seçmə nümunə əsasında sınağının aparılmasına şərait yaratmalı, uyğun olmayan tikinti materiallarının bazardan geri çağırılmasını və dövriyyədən çıxarılmasını təmin etməli və belə materialların uçotunu aparmalı və ticarət vasitəçilərini belə tədbirlər barədə məlumatlandırmalıdır. Tikinti materialı risk təşkil edərsə, təsərrüfat subyekti dərhal Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyini riskin təfərrüatları, xüsusilə uyğunsuzluqlar və görülmüş düzəliş tədbirlərini sadalamaqla, yazılı formada məlumatlandırmalıdır.

8. Tikinti materiallarının müşayiətedici sənədlərinə və istehlak bazarında uyğunluq nişanı ilə nişanlanmasına dair tələblər

8.1. Təsərrüfat subyektləri tikinti materiallarının Azərbaycan dilində və asanlıqla başa düşülən təlimat və təhlükəsizlik məlumatları, habelə texniki reqlamentlərin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədlərlə müşayiət edilməsini təmin etməlidirlər.

8.2. Tikinti materialları istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılarkən aşağıdakı sənədlərlə müşayiət edilməlidir:

- tikinti materialının tam adını və ya işarəsini, təyinat və tətbiq dairəsini, əsas xüsusiyyətlərinin faktiki qiymətlərini (parametrlərini) əks etdirən sənədlər;
- istehsalçı ölkənin, idxalçının, istehsalçının və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinin adını və əmtəə nişanını, ünvanını əks etdirən sənədlər;
- tikinti materialının istehsal tarixi və saxlanma müddəti barədə sənəd (tikinti materialının partiyasının nömrəsi də daxil olmaqla);
- tikinti materialının təhlükəsiz istismarı və istifadəsi, saxlanması, daşınması və utilizasiya qayda və şərtləri;
- tikinti materiallarının tədarükünə dair sənədlər (müqavilə, hesab-faktura);
- uyğunluğu təsdiq edən sənədin qeydiyyat nömrəsi barədə məlumat (QR-kod tətbiq edilməsinə yol verilir);
- tikinti materialında zədələnmə və ya qüsurlar aşkar edildiyi hallarda həyata keçirilməli olan tədbirlər barədə məlumat;
- tikinti materialının uyğunluq nişanı ilə nişanlanmasına dair məlumat.

8.3. Bu texniki reqlamentin təhlükəsizlik tələblərinə uyğun olan və bu texniki reqlamentin 6-cı bölməsində qeyd olunan üsulla uyğunluğu qiymətləndirilən tikinti materialları istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl uyğunluq nişanı ilə nişanlanmalıdır.

8.4. Tikinti materiallarının üzərinə uyğunluq nişanının vurulması Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 216 nömrəli Qərarı ilə təsdiq olunan "Uyğunluq nişanının forması, uyğunluq nişanından istifadə və verilməsi Qaydaları"na uyğun həyata keçirilir.

8.5. Bazarda məhsul dövriyyəsinin uyğunluq nişanı tikinti materialının bütün xidmət müddəti ərzində aydın və dəqiq təsvirini təmin edən istənilən şəkildə və əlçatan yerdə işarə edilir.

8.6. Tikinti materialı bir neçə hissədən ibarət olduqda uyğunluq nişanı ayrıca yerləşdirilə bilən hissələrə vurulur.

8.7. Tikinti materialları Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan və onlara şamil edilən bütün texniki reqlamentlərin tələblərinə uyğun olduqda və uyğunluq nişanının tətbiqi nəzərdə tutulduqda uyğunluq nişanı ilə işarələnməlidir.

8.8. Tikinti materiallarının saxlanması, daşınması və istifadəsi ilə əlaqədar təhlükə mövcud olduqda, tikinti materiallarının uyğunluq nişanı ilə nişanlanması zamanı həmin təhlükələrə işarə edən piktoqram və ya nişanlar yerləşdirilməlidir.

9. Tikinti materiallarının saxlanmasına və daşınmasına dair tələblər

9.1. Təsərrüfat subyektı tikinti materiallarının müşayiətedici sənədlərində həmin materialların saxlanması və daşınmasına dair tələbləri göstərməlidir. Tikinti materialları elə saxlanmalı və daşınmalıdır ki, tikinti materiallarının təsərrüfat subyektı tərəfindən bəyan edilmiş əsas xüsusiyyətlərinin qorunub saxlanması və saxlanma-daşınma ilə bağlı tələblərin yerinə yetirilməsi təmin edilsin.

9.2. Tikinti materiallarının saxlanma və istifadə müddəti, o cümlədən zəmanətli saxlama müddəti keçdikdə, eləcə də onların saxlanması və daşınması üzrə tələblər pozulduqda, həmin materialların təyinatı üzrə istifadə edilməsinə və Azərbaycan Respublikasında istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasına yol verilmir.

9.3. Tədarük zamanı tikinti materiallarının qablaşdırılması standartı uyğun olmalı, daşınma və saxlanma zamanı onların təhlükəsizliyini və asan yerdəyişməsinə təmin etməlidir.

10. Texniki rəqlamentin tələblərinə riayət olunmasına dövlət nəzarəti

10.1. İstehlak bazarlarında texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğun olmayan tikinti materiallarına qarşı nəzarət tədbirləri Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada aparılır.

10.2. İstehsal zamanı texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğunluğa nəzarət akkreditasiya edilmiş uyğunluğu qiymətləndirən qurumlar tərəfindən həyata keçirilir.

11. Texniki rəqlamentin tələblərinin pozulmasına görə məsuliyyət

11.1. Bu texniki rəqlamentin tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə və İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

11.2. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi, həmçinin bu texniki rəqlamentlə nişanlanması tələb olunduğu hallarda, tikintidə nişanlanmamış və ya qanunsuz nişanlanmış tikinti materiallarından istifadə edildikdə, Azərbaycan Respublikası Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 92.1.3-cü və 92.4.5-ci maddələrinə əsasən inzibati qaydada tikinti işlərini dayandırmadan bu pozuntuların aradan qaldırılması barədə yazılı göstəriş, habelə tikinti işlərinin dayandırılması barədə qərar qəbul edilir.

“Tikinti materiallarının, məmulat və
konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında”
milli texniki rəqlamentə
1 nömrəli əlavə

Tikinti materiallarının təyinat və növünə görə ümumi təsnifat qrupları (mal qrupları)

Bu texniki rəqlamentlə əhatə olunan tikinti materialları təyinat və növündən asılı olaraq, aşağıdakı qruplar (mal qrupları) üzrə təsnifləşdirilir:

1. Çınqıl, qırmadaş, qum və beton, sement və hörgü qarışıqları üçün digər doldurucular;
2. Mineral yapışdırıcılar (sement, əhəng və digər hidravlik yapışdırıcılar);
3. Qrunt kipləşdirici materiallar;
4. Beton və dəmir-beton məmulatlar;
5. Əmtəə betonu və inşaat məhlulları. Quru inşaat qarışıqları. Beton və inşaat məhlulları üçün əlavələr;
6. Beton konstruksiyaların armaturlanması üçün armatur və armatur məmulatlar;
7. Ankerlər və bərkidici məmulatlar;
8. Gips və ondan hazırlanan məmulatlar;
9. İnşaat konstruksiyalarının korroziyadan mühafizəsi üçün nəzərdə tutulan materiallar;
10. İzolyasiya (istilik, hidro və səs izolyasiya) materialları;
11. Sintetik əsaslı yapışqanlar;
12. Divarların, örtüklərin, mərtəbəarası ötrük və arakəsmələrin quraşdırılması üçün məmulatlar;
13. Geosintetik materiallar;
14. Germetiklər, kipləşdirici material və məmulatlar;
15. Daxili və xarici işlər üçün tamamlama və üzlük materialları;
16. Ağac material və məmulatları;
17. Metal məmulatlar;
18. Daxili və xarici səthlər üçün lak-boya materialları;
19. Şüşə və ondan hazırlanmış məmulatlar;
20. Döşəmə material və məmulatları;
21. Qoruyucu konstruksiyalar və boşluqları doldurmaq üçün məmulatlar: pəncərə, qapı, darvaza, lyuklar, qapı və pəncərə ləvazimatları (furnitur);
22. Tavanlar üçün material və məmulatlar;
23. Dam örtüyü və hidroizolyasiya materialları;
24. Borular, çənlər, fitinqlər, borukəməri armaturu və müxtəlif təyinatlı daxili və xarici mühəndis təminatı sistemləri üçün komplektləşdirici hissələr;
25. Mühəndis və sanitariya-texniki avadanlıqlar;
26. Ventilyasiya sistemləri üçün məmulatlar;
27. Siqnalizasiya və rabitə sistemləri üçün məmulatlar və montaj armaturu;
28. İsitmə radiatorları və qızdırıcı konvektorlar.

“Tikinti materiallarının, məmulat və
konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında”
milli texniki rəqlamentə
2 nömrəli əlavə

**Texniki rəqlamentin şamil olunduğu, Azərbaycan Respublikası ərazisində dövriyyəyə
buraxılan tikinti materiallarının**

SIYAHISI

Bu texniki rəqlamentin şamil olunduğu tikinti materiallarına “Texniki tənzimləmənin şamil olunduğu malların siyahısının təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin _____ 202__ tarixli, _____ nömrəli Qərarına və “Malların risk qrupları üzrə Təsnifatı”nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin Kollegiyasının _____ 202__ tarixli, _____ nömrəli Qərarına uyğun olaraq aşağıdakılar aiddir:

Yüksək riskli tikinti materialları:

1. Gips; anhidrit; tərkibində az miqdarda sürətləndiricilər və ya ləngidicilər olan və ya olmayan, boyanmış və ya boyanmamış gipsli bağlayıcılar (susuzlaşdırılmış gipsdən və ya kalsium sulfatdan ibarət olan);
2. Kalsium oksiddən və hidroksiddən başqa, sönməmiş, sönmüş və hidravlik əhəng;
3. Boyanmış və ya boyanmamış, hazır və ya klinker formasında portlandsement, giltorpaqlı sement, şlaklı sement, supersulfat sementi və analoji hidravlik sementlər;
4. Odadavamlı sementlər, inşaat məhlulları, betonlar və analoji tərkiblər, dolomitli doldurma qarışığı da daxil olmaqla;
5. Odadavamsız inşaat məhlulları və betonları;
6. Keramikadan inşaat kərpicləri, döşəmələr üçün bloklar, dayaq və ya tir konstruksiyalarının doldurulması üçün keramika daşları və analoji məmullatlar
7. Susuzlaşdırılmış və ya susuzlaşdırılmamış digər gillər (köpürdölmüş gillər istisna olmaqla), andaluzit, kianit, sillimanit; mullit; şamot və ya dinas torpaqları;
8. Hazır yapışqanlar və digər hazır adqezivlər; netto çəkisi 1 kq-dan çox olmayan pərakəndə satış üçün qablaşmalarda yapışqanlar və ya adqezivlər kimi istifadəyə yararlı məhsullar;
9. Şüşə və bağ zamaskaları, qatran sementləri, sıxlaşdırma (bərkitmə) üçün tərkiblər və digər mastikalar; rəngsazlıq işləri üçün şpaklovkalar; bina fasadlarının, binaların daxili divarlarının, döşəmələrin, tavanların səthlərinin hazırlanması üçün odadavamsız və ya analoji tərkiblər;
10. Döşənmə üçün plitələr, döşəmələr, sobalar, kaminlər və ya divarlar üçün keramik üzlük lövhəcikləri; mozaika işləri üçün keramika kubikləri və ya analoji məmullatlar, əsasda və ya onsuz; bezək üçün keramika məmullatları;
11. Təbii daşlardan (şistdən başqa) küçələrə döşənmə üçün dördtən daşlar, bordyur daşları və plitələr;
12. Abidələr və ya tikinti üçün emal olunmuş daşlar (şistdən başqa), və onlardan məmullatlar; altlıqlı və ya altlıqsız mozaika üçün kubiklər və təbii daşlardan analoji məmullatlar (şist də daxil olmaqla); təbii daşlardan (şist də daxil olmaqla) süni boyanmış qranullar, qırıntılar və toz;
13. Emal olunmuş şist və şistdən və ya aqlomerasiya edilmiş şistdən məmullatlar;
14. Döyülmədən, isti yayılmadan, isti çəkilmədən və ya isti ekstruziyadan başqa sonrakı emala məruz qalmamış, yaymadan sonra burulmuş daxil olmaqla dəmirdən və ya aşqarlanmamış poladdan digər çubuqlar;
15. Sementdən, betondan və ya süni daşdan armaturlaşdırılmış və ya armaturlaşdırılmamış məmullatlar;

16. Şlak-pambığı, mineral silikat-pambığı və analoji mineral pambıqlar; laylanmış vermikulit, köpükləndirilmiş gillər, köpükləndirilmiş şlak və analoji köpükləndirilmiş mineral məhsullar; istilik izolyasiya, səs izolyasiya və ya səsuducu mineral materiallardan qarışıqlar və məmulatlar;
17. Gipsdən və ya onun əsasında qarışıqlardan məmulatlar;
18. Tekstil materiallarından divar örtükləri;
19. Divar kağızı və analoji divar örtükləri; pəncərələr üçün şəffaf kağız;
20. Özuyapışan və ya özuyapışmayan, rulonlarda və ya lövhələrdə plastmasdan döşəmə üçün örtüklər; divar və ya tavan üçün plastmas örtüklər;
21. Forma üzrə biçilmiş və ya biçilməmiş linoleum; forma üzrə biçilmiş və ya biçilməmiş tekstil əsaslı döşəmə örtükləri;
22. Hazır və ya tamamlanmamış digər xalçalar və tekstil döşəmə örtükləri;
23. Uzununa mişarlanma və ya yarılma, rəndələnmə və ya cırtlama ilə əldə edilmiş, rəndələnmə, cilalanma ilə emal edilməmiş və ya emal edilmiş, bitişdirilmiş və ya bitişdirilməmiş, 6 mm-dən çox qalınlığı olan şalbanbaşı birləşmələri olan və ya olmayan, üz çəkmək üçün (laylı oduncağın bölünməsi ilə əldə edilən də daxil olmaqla), yapışqan vasitəsilə hazırlanmış faner üçün və ya analoji laylı oduncaqlar üçün vərəqlər və digər meşə materialları;
24. Bloklar, plitələr, tirlər və ya profil verilmiş formalar şəklində preslənmiş oduncaq;
25. Asboşementdən, sellüloz lifli sementdən və ya analoji materiallardan məmulatlar;
26. Tikintidə istifadə olunan preslənmiş və ya tökmə şüşədən döşənmə üçün bloklar, plitələr, kərpiclər, lövhəciklər və digər armaturlaşdırılmış və ya armaturlaşdırılmamış məmulatlar; mozaika və analoji dekorativ işlər üçün altlıqlı və ya altlıqsız şüşə kubiklər və digər kiçik şüşə formaları; vitrajlar və analoji məmulatlar; bloklar, panellər, plitələr, pərdə şəklində və ya başqa formalarda məsaməli və ya köpükləndirilmiş şüşə;
27. Elektrik izolyasiyası olmayan qara metallardan burulmuş məftillər, trosalar, kanatlar, hörmə şnurlar, stroplar və analoji məmulatlar;
28. Buxtalara sərbəst sarınmış korroziyaya davamlı poladdan isti yayılmış çubuqlar;
29. Korroziyaya davamlı poladdan digər çubuqlar; korroziyaya davamlı poladdan küncüklər, fasonlu və xüsusi profillər;
30. Plastmas borular, borucuqlar, şlanqlar və onların fitinqləri (məsələn, birləşmələr, dirsəklər, flanslar);
31. Qeyri-elektrik axar tipli və ya tutumlu su qızdırıcıları;
32. Qara metallardan digər borular və borucuqlar (məsələn, qaynaq edilmiş, pərçimlənmiş və ya analoji üsulla birləşdirilmiş), dairəvi en kəsikli, xarici diametri 406,4 mm-dən çox olan;
33. Mərkəzi istilik qazanları: qazanlar;
34. Qara metallardan (tökmə çuqundan istisna olmaqla) tikişsiz borular, borucuqlar və içiboş profillər;
35. Qara metallardan qeyri-elektrik qızdırma ilə mərkəzi isitmə üçün radiatorlar və onların hissələri; qara metaldan, quraşdırılmış ventilyatorla və ya mühərrikli hava üfürənlərlə təchiz olunmuş qeyri-elektrik qızdırma ilə hava qızdırıcıları və isti havanın verilməsi üçün (həmçinin, təzə və ya kondisiyalaşdırılmış havanın verilməsi üçün qurğular daxil olmaqla) paylayıcı qurğular və onların hissələri;
36. Alüminiumdan digər məmulatlar;
37. Kvars (təbii qumlardan başqa); qaba xırdalanmış və ya xırdalanmamış, mişarlanmış və ya mişarlanmamış və ya digər üsulla bloklara və ya düzbucaq (kvadrat formalı da daxil olmaqla) formasında lövhələrə bölünmüş kvarsit;

Orta riskli tikinti materialları:

38. Adətən beton doldurucuları kimi, şose yolları və ya dəmir yolları üçün ballast kimi və ya digər ballast kimi istifadə edilən xırda çay daşı, çınqıl, qırma daş və ya parçalanmış daş; termik emal edilmiş və ya edilməmiş xırda çay daşı, həmçinin qənbərlər və çaxmaq daşı; şlakdan, drossdan və ya analoji sənaye tullantılarından hazırlanmış, tərkibində bu mal mövqeyinin birinci hissəsində göstərilən materiallar olan və ya olmayan makadam; qudranlı makadam; termik emal edilmiş və ya emal edilməmiş, qranullar, qırıntılar və toz;

39. Keramikadan kirəmitlər, deflektorlar, tüstü borularının üstü üçün talvarlar, baca hissələri, arxitektura bəzəkləri və digər inşaat detalları;
40. Şüşə lifi (şüşə-pambığı daxil olmaqla) və ondan hazırlanmış məmulatlar (məsələn, iplik, parçalar);
41. Asfaltdan və ya analoji materiallardan (məsələn, neft bitumundan və ya daş kömürü pekindən) məmulatlar;
42. Qatranlarla və ya digər üzvi bağlayıcı maddələrlə hopdurulmuş və ya hopdurulmamış ağacyonqarlı plitələr, istiqamətləndirilmiş yonqarlı plitələr (OSB) və ağacdan və ya digər oduncaqlaşmış materiallardan analoji plitələr (məsələn, vafli plitələri);
43. Ağacdan və ya digər oduncaqlaşmış materiallardan, qatran və ya digər üzvi maddələr əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş ağac lifli plitələr;
44. Yapışqan vasitəsilə hazırlanmış faner, fanərlənmiş panellər və laylı oduncaqdan analoji materiallar;
45. Hər hansı bir kənarı, ucu və ya səthi profil verilmiş paqonaj halında olan (dişli, oyuqlu, zivanalı, yonulmuş kənarlı, yarımdaire fiqurlu rəndələnmə şəklində birləşdirmələri ilə, fasonlu və ya analoji), rəndələnmə və ya cilalanma ilə emal edilməmiş və ya emal edilmiş, şalbanbaşı birləşmələri olan və ya olmayan taxta-şalban (döşəmənin parket örtüyü üçün yığılmamış plankalar və frizlər də daxil olmaqla);
46. Deşikli ağac panelləri, yığılmış döşəmə panelləri, dam qontu və taxtapuş çiləkəni də daxil olmaqla, ağacdan inşaat, xarratlıq və dülgərlik məmulatları;
47. Demirdən və ya aşqarlanmamış poladdan küncüklər, fasonlu və xüsusi profillər;
48. Demirdən və ya aşqarlanmamış poladdan isti yayılmış, buxtalara sərbəst sarınmış çubuqlar;
49. Qaba parçalanmış və ya parçalanmamış, mişarlanmış və ya mişarlanmamış və ya digər üsulla bloklara və ya düzbucaq (kvadrat da daxil olmaqla) formasında lövhələrə bölünmüş mərmər, travertin, və ya əhəngli tuf daşı, ekausin və xüsusi çəkisi 2,5 və ya daha çox olan abidələr və ya tikinti üçün digər əhəngdaşları və alebastr;
50. Qaba parçalanmış və ya parçalanmamış, mişarlanmış və ya mişarlanmamış və ya digər üsulla bloklara və ya düzbucaq (kvadrat da daxil olmaqla) formasında lövhələrə bölünmüş qranit, porfir, bazalt, qumdaşı və abidələr və ya tikinti üçün digər daşlar;
51. Daşdan və ya digər mineral maddələrdən məmulatlar (karbon lifləri, karbon liflərindən məmulatlar və torfdan məmulatlar daxil olmaqla);
52. Təbii bitum və asfalt; bitumlu şistlər və ya neftlilik şist və bitumlu qumdaşı; asfaltitlər və asfalt süxurları;
53. Bitki liflərindən, samandan və ya yonqardan, talaşadan, hissəciklərdən, mişarağzıdan və ya digər ağac tullantılarından sementlə, gipslə və mineral bağlayıcı maddələrlə aqlomerasiya edilmiş panellər, plitələr, lövhəciklər, bloklar və analoji məmulatlar;
54. Kərpiclər, bloklar, lövhəciklər və silisli daş unundan (məsələn, kizelqurdan, tripolitdən və ya diatomitdən) və ya analoji silisli süxurlarından digər keramika məmulatları;
55. Təbii asfaltın, təbii bitumun, neft bitumunun, mineral qatranların və ya mineral qatranlarının peki (məsələn, yol örtükləri üçün bitumlu mastika, asfalt qarışıqları) əsasında bitumlu qarışıqlar;
56. Emal edilmiş asbest lifi; asbestin və ya asbestin və maqnezium karbonatın əsasında qarışıqlar; bu qarışıqlardan və ya asbestdən armaturlaşdırılmış və armaturlaşdırılmamış məmulatlar (məsələn, saplar, parçalar, geyimlər, baş geyimləri, ayaqqabı, araqatlar);
57. Vərəqlər şəklində və ya profilənmiş, uducu, əksedici və ya əks etdirməyən qata malik olan, lakin başqa üsulla emal olunmamış tökmə və yayma şüşələr;
58. Vərəqlər şəklində uducu, əksedici və ya əks etdirməyən qata malik olan və ya olmayan, lakin başqa üsulla emal olunmamış, dartılmış və üfürülmüş şüşə;
59. Vərəqlər şəklində uducu, əksedici və ya əks etdirməyən qata malik olan və ya olmayan, lakin başqa üsulla emal olunmamış, termik pardaqlanmış şüşələr və cilalanmış və ya pardaqlanmış səthli şüşələr;
60. Təhlükəsiz şüşə, həmçinin möhkəmləndirilmiş (bərkidilmiş) və ya çoxqatlı şüşə;
61. Şüşədən çoxqatlı izoləedici məmulatlar;

62. Optik emala m rüz qalmamıř signalizasiya qurğuları üçün ř ř  məmulatları v  ř ř d n optik elementlər;

63. Alt və üst qabıqları alınmıř və ya alınmamıř, və ya üst oduncağı kvadrat ř klində qaba yonulmuř və ya yonulmamıř, emal edilm miř meř  materialı;

64. Uzununa miřarlanma və ya yarılma, rəndələnmə və ya cırtlama ilə əldə edilmıř, rəndələnmə və ya cilalanma ilə emal edilm miř və ya emal edilmıř, 6 mm-dən çox qalınlığı olan řalbanbařı birleřm ləri olan və ya olmayan meř  materialı;

65. Yığma inřaat konstruksiyaları;

66. Eni 600 mm və ya daha çox olan, isti yayılmıř, üzərinə metal  ekilm miř, qalvanik və ya digər örtüyü olmayan dəmirdən və ya ařqarlanmamıř poladdan yastı prokat;

67. Qara metallardan metal konstruksiyalar və onların hissələri (məsələn, k rp l r və onların seksiyaları, řl z qapıları, q ll l r, ř b k li dirəklər, dam  atıları, inřaat fermaları, qapılar v  pəncərələr və onların  er iv l ri, qapılar üçün kandarlar, jalyuzil r, balyustradalar, dayaqlar v  sütunlar); metal konstruksiyalarında istifadə üçün nəzərdə tutulmuř qara metallardan hazırlanmıř vərəqlər, çubuqlar, k ncl kl r, fasonlu profillər, borular v  analoji məmulatlar;

68. Alüminium metal konstruksiyalar və onların hissələri (məsələn, k rp l r və onların seksiyaları, q ll l r, ř b k li dirəklər, dam  atıları, inřaat fermaları, qapılar, pəncərələr və onların  er iv l ri, qapılar üçün kandarlar, balyustradlar, dayaqlar v  sütunlar); metal konstruksiyalarında istifadə üçün nəzərdə tutulmuř vərəqlər, çubuqlar, profillər, borular v  analoji alüminium məmulatları;

69. Alüminium çubuqlar v  profillər;

70. Bütün növ boyanmıř və ya boyanmamıř təbii qum;

71. Neft koksı, neft bitumu v  bitumlu süxurlardan alınmıř neftin və ya neft məhsullarının emalının digər qalıqları;

72. Hopdurulmuř və ya hopdurulmamıř,  rt kl  və ya  rt ks z, t krarlanmıř və ya t krarlanmamıř, toxunmamıř materiallar.

“Tikinti materiallarının, məmulat və
konstruksiyalarının təhlükəsizliyi haqqında”
milli texniki rəqlamentə
3 nömrəli əlavə

Tikinti materiallarının əsas xüsusiyyətlərinin (xassələrinin) siyahısı

Sıra №-si	Tikinti materiallarının ümumi təsnifat qrupu (mal qrupları)	Tikinti materialının növü	Tikinti materiallarının əsas xüsusiyyətləri (xassələri)	Uyğunluğun qiymətləndirilməsi forması (sertifikatlaşdırma / uyğunluq bəyannaməsi) və sxemləri
1	Çınqıl, qırmadaş, qum və beton, sement və hörgü qarışıqları üçün digər doldurucular	2 nömrəli əlavənin 38-ci mövqeyi üzrə xırda çay daşı, çınqıl, qırmadaş, parçalanmış daş və sair	<ul style="list-style-type: none">- dənəvər tərkibi və fraksiyanın ölçüsü;- qırmadaşın (çınqıl) sürtünmədə yeyilməsi;- zərbəyə davamlılıq (möhkəmlik);- suhopma qabiliyyəti;- şaxtayadavamlılıq;- sıxılmada xırdalanma;- reaksiya girmə qabiliyyəti;- su ilə doydurulmuş dağ süxurlarının sıxılma zamanı möhkəmliyinin dəyişməsi;- gilli və tozvari hissəciklərin miqdarı;- zərərli qarışıqların miqdarı;- həqiqi, orta və tökülme sıxlığı;- doğranmış hissəciklərin miqdarı, yastı və iynevari hissəciklərin təyini.	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
		Bütün növ boyanmış və ya boyanmamış təbii qum	<ul style="list-style-type: none">- dənəli tərkibi və irilik modulu;- topa halında gil miqdarı;- toz və gil hissəciklərinin miqdarı;- həqiqi sıxlıq, tökülme sıxlığı və boşluq;- nəmlik;- xırdalanmadan alınmış qırma qumun şaxtayadavamlılığı;- zərərli qarışıqların miqdarı.	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi

2	Mineral yapışdırıcılar (sement, əhəng və digər hidravlik yapışdırıcılar)	2 nömrəli əlavənin 3-cü mövqeyi üzrə boyanmış və ya boyanmamış, hazır və ya klinker formasında portlandsement, gilltorpaqlı sement, şlaklı sement, supersulfat sementi və analoji hidravlik sementlər	<ul style="list-style-type: none"> - sıxılmada möhkəmlik; - tutma müddəti; - həcm münəzəm dəyişməsi; - narınlığın, normal qatılığın (sement xəmrinin) yüksək temperaturda itkisinin və oksidlərin (SiO₂, CaO, Al₂O₃, MgO, Fe₂O₃, Na₂O, K₂O, SO₃, P₂O₅, ZnO, TiO₂, MnO), həll olmayan çöküntünün təyini. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
		İnşaat əhəngi	<ul style="list-style-type: none"> - fraksiyanın irilik modulu; - sıxılmada möhkəmlik; - sönməyən hissəciklərin miqdarı; - nəmlik; - hidratlaşmış əhəngin sıxılmada möhkəmlik həddi; - aktiv CaO və MgO-nun ümumi kütləsi; - MgCO₃ və CaCO₃-in ümumi kütləsi; - hidratlanmış suyun və CO₂ miqdarı; - həcm münəzəm dəyişməsi; - üyüdülmüş əhəngdə qalıq, sönmə vaxtının təyini. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
3	Qrunt kipləşdirici materiallar	<p>Qruntların kipləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan sement əsaslı inyeksiya məhlulları</p> <p>Qruntların kipləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan üzvi yapışdırıcı, mineral və üzvi-mineral əsaslı materiallar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - su-sement nisbəti; - hərəkətlilik; - su ayırma; - tutma müddəti; - qarışıqın sıxlığı; - əlavələrin mövcudluğu; - sıxılmada möhkəmlik həddi; - sıxlıq; - şaxtadavamlılıq; - suydavamlılıq; - su hopdurma. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
4	Beton və dəmir-beton məmulatlar	2 nömrəli əlavənin 4, 5 və 15-ci mövqeləri üzrə beton və betondan armaturlaşdırılmış məmulatlar, eləcə də: <ul style="list-style-type: none"> - ağır və xırdadənəli betonlar; - beton divar və döşəmə daşları; - mərtəbəarası örtük tavası; - dəmir-beton paya (svay); - bünövrələr üçün beton və dəmir-beton 	<ul style="list-style-type: none"> - sıxılmada möhkəmlik və sərtlik həddi; - məsaməlilik və çatadavamlılıq; - şaxtadavamlılıq; - istilik ayırma; - nəmlik; - sıxlıq; - beton qarışıqının hazırlanması üçün istifadə olunan suya dair texniki tələblər; 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma

		<p>məmulatlar;</p> <ul style="list-style-type: none"> - məsaməli beton; - bina və qurğuların dəmir-beton pilləkən marşları və meydançaları, sütunları, divar panelləri, rigellər, fermalar, atmalar və s. 	<ul style="list-style-type: none"> - suhopma; - sukeçirməməzlük; - sürtünmədə yeyilmə; - prizma möhkəmliyi; - elastiklik modulu və Puasson əmsalı; - armatura, armatur məmulatlarına və qoyma detallara, onların yerləşməsinə dair tələblər. 	
5	<p>Əmtəə betonu və inşaat məhlulları. Quru inşaat qarışıqları. Beton və inşaat məhlulları üçün əlavələr</p>	<p>2 nömrəli əlavənin 4 və 5-ci mövqələri üzrə beton (o cümlədən əmtəə betonu) və inşaat məhlulları, eləcə də quru inşaat qarışıqları, beton və məmulatlar üçün əlavələr</p>	<p><u>Əmtəə betonu üzrə:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sıxılmada möhkəmlik həddi; - prizma möhkəmliyi və elastiklik modulu; - orta sıxlıq; - şaxtayadavamlılıq; - beton qarışığının hazırlanması üçün istifadə olunan suya dair texniki tələblər; - sukeçirməməzlük; - sürtünmədə yeyilmə; - qabaqcadan gerginlik; - özügərginləşmə; - yığılma və sürənəklik deformasiyaları; - çatadavamlılıq; - son hədd istifadə temperaturuna görə sinfi; - termik dayanıqlıq; - suhopma; - kimyəvi dayanıqlıq əmsalı; - həcmi genişlənmə əmsalı. <p><u>Inşaat məhlulları və quru inşaat qarışıqları üzrə:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sıxılmada və əyilmədə möhkəmlik həddi; - yapışma möhkəmliyi və əsasla yapışma müqaviməti; - inşaat məhlulları üçün suyun keyfiyyəti və yararlılığı; - şaxtayadavamlılıq və çatadavamlılıq; - denəli tərkib və ən iri doldurucunun miqdarı; - orta sıxlıq; - axıcılıq (plastiklik) qabiliyyəti, ilkin axıcılığı saxlama müddəti; - susaxlama qabiliyyəti; - nəmlik və suhopma; - laylanma və tutma vaxtı; - ilişmə möhkəmliyi; - zərbə təsirlərinə dayanıqlıq; - elastiklik modulu; - korroziyaya dayanıqlılıq; - istilik və buxarkeçirmə qabiliyyəti. 	<p>1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma</p> <p>1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma</p>

			<p><u>Beton və inşaat məhlulları üçün əlavələr:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktiv komponentlərin tərkibi; - betona, məhlula və/və ya armatura qarşı aqressiv maddələrin (xlorid, sulfat) miqdarı; - hidrogen göstəricisi; - disperslik; - xlorid-ionun, sulfid və sulfat birləşmələrinin xüsusi çəkisi; - yapışma aktivliyi; - xətti genişlənmə; - özügərginləşmə; - sement qələvilərinin kimyəvi təsirinə davamlılıq; - səmərəlilik indeksi; 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
6	Beton konstruksiyaların armaturlanması üçün armatur və armatur məmulatları	<p>2 nömrəli əlavənin 14, 28 və 29-cu mövqeləri üzrə poladdan armatur çubuqları, o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - armatur toru; - armatur karkasları; - armaturdan qoyma qaynaq məmulatları; - demir-beton konstruksiyalar üçün gərginləşdirilmiş armatur; - polimer kompozit armatur və sair. 	<ul style="list-style-type: none"> - axma və dartılmada möhkəmlik həddi; - dartılmada müvəqqəti müqavimət; - nisbi uzanma; - yoxlama yükündə gərginlik; - deformasiya modulu; - elektrik isitmə temperaturu; - faktiki qiymətlərin nisbəti; - zərbə özüllüyü və əyilmə həddi. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
7	Ankerlər və bərkidici məmulatları	<p>Ümumi inşaat təyinatlı ankerlər və bərkidici məmulatları</p> <p>Xüsusi təyinatlı ankerlər və bərkidici məmulatları</p> <p>Seysmik dayanıqlı binalar üçün ankerlər və bərkidici məmulatları</p> <p>Özü dələn yivli vintlər, dam örtüyü üçün bərkidici məmulatlar, pərçimlər</p>	<ul style="list-style-type: none"> - temperaturun dövrü dəyişməsindən sonra dartılma qüvvəsinin orta qiyməti; - korroziyaya dayanıqlılıq; - dartılmada möhkəmlik; - yerdəyişmədə möhkəmlik; - axma həddi, nisbi uzanma və dartılmada müvəqqəti müqavimət. <ul style="list-style-type: none"> - korroziyaya dayanıqlılıq; - dartılmada möhkəmlik; - yerdəyişmədə möhkəmlik. <ul style="list-style-type: none"> - korroziyaya dayanıqlılıq; - dartılmada möhkəmlik; - yerdəyişmədə möhkəmlik. <ul style="list-style-type: none"> - korroziyaya dayanıqlılıq; - dartılmada möhkəmlik; - yerdəyişmədə möhkəmlik. 	<p>1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma</p> <p>1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma</p> <p>1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma</p> <p>3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi</p>

8	Gips və ondan hazırlanan məmulatlar	2 nömrəli əlavənin 17-ci mövqeyi üzrə gipsdən və ya onun əsasında qarışıqlardan məmulatlar, o cümlədən: - gipskarton lövhələr; - gips-lifli tavalər.	- narınlığın, normal qatılığın təyini; - bərkimə müddəti, su ayırma; - üz səthinin bərkliyi; - tozlanma xassəsi, - təzyiqa davamlılıq, əyilmədə möhkəmlik həddi; - sıxlıq, kəsilmədə müqavimət; - sıxılmada möhkəmlik həddi; - yük altında əyilmənin ölçüsünün təyini; - səthi suhopdurma.	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
9	İnşaat konstruksiyalarının korroziyadan mühafizəsi üçün nəzərdə tutulan materiallar	Korroziyaya qarşı mühafizə (astar) qatları	- adgeziya - kütlə payı 3%-liq natrium xlorid məhlulunun statik təsirinə dayanaqlıq	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
10	İzolyasiya (istilik, hidro və səs izolyasiya) materialları	2 nömrəli əlavənin 16-cı mövqeyi üzrə istilik izolyasiya, səs izolyasiya və ya səsuducu mineral materiallardan qarışıqlar və məmulatlar, o cümlədən: - ekstruziya olunmuş penopolistiroldan (XPS) hazırlanmış məmulatlar; - şüşə ştapel lifli istilik izolyasiya məmulatları; - ağac-lifli məmulatlar; - isitmə üçün birkomponentli poliuretan montaj köpüyü və sair.	- xüsusi yük altında sıxılma; - üz səthlərinə paralel dartılmada möhkəmlik; - sıxılmada möhkəmlik; - əyilmə və dartılmada dağılma qüvvəsi; - sıxlıq; - hidrotermik dayanıqlıq; - sürtülməyə davamlılıq; - dinamik sərtlik; - dinamik elastiklik modulu; - yük altında nisbi sıxılma əmsalı; - adgeziya; - polimerləşmə müddəti; - istilik keçirmə əmsalı; - suhopdurma və sukeçirməzlik; - sıxılmada möhkəmlik.	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
11	Sintetik əsaslı yapışqanlar	2 nömrəli əlavənin 8-ci mövqeyi üzrə hazır yapışqanlar və digər hazır adqezivlər, o cümlədən: - dispersiyalı yapışqanlar; - reaksiya qabiliyyətli qatranlar əsaslı yapışqanlar; - yükdaşıyan ağac konstruksiyalar və LVL (şpon tirlər) üçün yapışqanlar.	- tərkib və texnolojilik göstəriciləri; - təyinat göstəriciləri; - etibarlıq və uzunömürlülük göstəriciləri; - bütövlüklə konstruksiyanın və elementlərin ayrılıqda mexaniki möhkəmliyi (normativ yükəgötürmə qabiliyyəti)	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma

12	Divarların, örtüklerin, mərtəbəarası ötrük və arakəsmələrin quraşdırılması üçün məmulatlar	<ul style="list-style-type: none"> - penopolistirool tavanlardan ibarət üçqatlı metal panellər (istilik qatı ilə); - penopoliuretandan üçqatlı metal divar panelləri (istilik qatı ilə); - mineral tavanlardan iki və üçqatlı metal panellər (istilik qatı ilə); - beton divar daşları; - məsaməli avtoklav bərkimə betondan məmulatlar; - məsaməli betondan divar blokları; - kərpic və keramik daşlar; - kərpic və silikat daşlar; - arakəsmələr üçün gips-beton panellər. 	<ul style="list-style-type: none"> - möhkəmlik xüsusiyyətləri (sıxılma, dartınma, yerdəyişmə, elastiklik modulu); - fiziki-mexaniki xassələr (daşların möhkəmiyə görə markası, orta sıxlıq, şaxtayadavamlılıq, istilik keçirmə qabiliyyəti); - sıxılmada və əyilmədə möhkəmlik həddi, orta sıxlıq, şaxtayadavamlılıq, həndəsi ölçülərin və nominal ölçünün dəyişmə hədlərinin təyini, turşuya davamlılıq və digər 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
13	Geosintetik materiallar	<ul style="list-style-type: none"> - armaturlaşdırıcı geosintetik materiallar; - ayırıcı geosintetik materiallar; - filtrasiya üçün geosintetik materiallar; - drenajlaşdırıcı geosintetik materiallar; - eroziyanın qarşısını almaq üçün nəzərdə tutulan geosintetik materiallar; - hidroizolyasiya üçün geosintetik materiallar. 	<ul style="list-style-type: none"> - maksimal yük altında uzanma; - tikiş və birləşmələrin dartılmada möhkəmliyi; - qırılmada möhkəmlik; - yarıma və delikləmədə möhkəmlik; - laylanmaya qarşı dayanıqlıq; - gərilib uzanmada sürünməzlik; - ultrabənövşəyi şüalanmaya qarşı dayanıqlıq; - aqressiv mühitlərə qarşı dayanıqlıq; - mikrobioloji dayanıqlıq; - şaxtayadavamlılıq. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
14	Germetiklər, kipləşdirici material və məmulatlar	<ul style="list-style-type: none"> - ümumi inşaat təyinatlı germetiklər; - panel evlərin qoruyucu konstruksiyalarında deformasiya tikişlərinin təşkili üçün nəzərdə tutulan germetiklər; - pəncərə bloklarının divar oyuqlarına birləşdiyi yerlərdə montaj tikişlərinin təşkili üçün nəzərdə tutulan germetiklər; - ağac konstruksiyalardan evlərin tikintisi üçün nəzərdə tutulan germetiklər; - qabaqcadan sıxlaşdırılmış və kipləşdirilmiş lentlər. 	<ul style="list-style-type: none"> - adgeziya, nisbi uzanma, qırılmada möhkəmlik; - tikişdə yolverilən deformasiyanın amplitudası, nisbi uzanma, qırılmada möhkəmlik; - adgeziya, nisbi uzanma, qırılmada möhkəmlik, buxarkeçirməzlik; - adgeziya, nisbi uzanma, qırılmada möhkəmlik; - sukeçirməzlik həddi. 	<p>3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi</p> <p>1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma</p> <p>3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi</p> <p>3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi</p>

15	Daxili və xarici işlər üçün tamamlama və üzlük materialları	<p>2 nömrəli əlavənin 10-cu mövqeyi üzrə döşənmə üçün plitələr və ya divarlar üçün keramik üzlük lövhəciklər, mozaika işləri üçün keramika kubikləri və ya analogi məmulatlar, bəzək üçün keramika məmulatları (keramoqranit), o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - təbii daşdan dekorativ tavalar (bloklar) və digər məmulatlar; - 2 nömrəli əlavənin 19-cu mövqeyi üzrə divar kağızı və analogi divar örtükləri; pəncərələr üçün şəffaf kağız. 	<ul style="list-style-type: none"> - sıxılmada möhkəmlik, əyilmədə və dartılmada möhkəmlik, sürtülmədə yeyilmə və zərbə təsirlərinə davamlılıq, suhopma (sukeçirməzlik), şaxtayadavamlılıq; - yanma, tüstü əmələgətirmə, alışqanlıq, zəhərlilik (toksiklik) qrupu. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
16	Ağac material və məmulatları	<p>2 nömrəli əlavənin 42, 43, 44, 45 və 46-cı mövqələri üzrə ağac material və məmulatları, o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ağac və ağac materiallarından profil detallar; - parket və parket lövhələr; - dayaqlar, rabitə tirləri; - lak-boya örtüklü ağac tavalar; - ümumi təyinatlı fanerlər. 	<ul style="list-style-type: none"> - yapışqan birləşmənin statik əyilmədə möhkəmliyi; - nəmlik; - yanma, tüstü əmələgətirmə, alışqanlıq, zəhərlilik (toksiklik) qrupu; - suya davamlılıq; - yapışqan birləşməsinin möhkəmlik həddi; - lak-boya örtüyünün ağaca adgeziyası; - yüklənmə qabiliyyəti; - laylara ayrılma; - lak-boya örtüyünün suyun və mineral yağın təsirinə davamlılığı; - ağac materialının mexaniki möhkəmliyi və digər xassələri. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
17	Metal məmulatlar	<p>2 nömrəli əlavənin 27, 32, 34-cü mövqələri üzrə qara metaldan materiallar və digər analogi məmulatlar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - metalın qalınlığı; - axıcılıq həddi; - nisbi uzanma; - zərbə özüllüyü və möhkəmlik xüsusiyyətləri; - kimyəvi tərkib; - əyilmə; - tikişlərin qaynaqlama keyfiyyəti; - yükləri qəbuletmə qabiliyyəti; - korroziyaya dayanıqlılıq; - xarici təsirlərə dayanıqlılıq; - digər. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma

18	Daxili və xarici səthlər üçün lak-boya materialları	<p>2 nömrəli əlavənin 9-cu mövqeyi üzrə şüşə və bağ zamaskaları, qatran sementləri, sıxlaşdırma (bərkitmə) üçün tərkiblər və digər mastikalar; rəngsazlıq işləri üçün şpaklovkalar; bina fəsadlarının, binaların daxili divarlarının, döşəmələrin, tavanların səthlərinin hazırlanması üçün odadavamsız və ya analoji tərkiblər, o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rəngli boyalar və rəngli boyalar əsasında preparatlar; - pigmentlər, minalar, su-emulsiya boyaları, məcunlar, rəngli laklar və preparatlar; - sintetik polimerlər və modifikasiya edilmiş təbii polimerlər əsasında boyalar və laklar; - həlledicilər, plastifikatorlar; - hazır su pigmentləri. 	<ul style="list-style-type: none"> - orqanoleptik göstəricilər (dad, rəng, bulanıqlıq) - odorimetrik göstəricilər; - toksikoloji göstəricilər; - mikrobioloji göstəricilər; - adgeziya; - suyun statik təsirinə dayanıqlıq. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma
19	Şüşə və ondan hazırlanmış məmulatlar	2 nömrəli əlavənin 57, 58, 59, 60 və 61-ci mövqələri üzrə şüşə və şüşə məmulatları.	<ul style="list-style-type: none"> - odadavamlılıq həddi; - mexaniki möhkəmlik və sıxılmada möhkəmlik; - dağılma (sınma) xarakteri; - yumşaq cisimlə zərbəyə davamlılıq; - partlayış təhlükəliliyi; - sınımaya davamlılıq; - gülləkeçirməzlik; - termik dayanıqlıq; - germetiklik. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
20	Döşəmə material və məmulatları	2 nömrəli əlavənin 20, 21 və 22-ci mövqələri üzrə döşəmə və analoji örtük növləri, o cümlədən: <ul style="list-style-type: none"> - müxtəlif növ linoleumlar; - kimyəvi lifli döşəmə örtükləri; - tekstil döşəmə örtükləri və xalça məmulatları; - laminasiya örtükləri; - döşəmələr keramik tavalər (keramoqranit). 	<ul style="list-style-type: none"> - sürtünmədə yeyilmə; - mütləq qalıq deformasiyası; - üzlük qoruyucu təbəqənin alt təbəqə ilə birləşmə keyfiyyəti; - səthi sıxlıq; - istismar intensivliyi; - rəng çalarlarının dayanıqlığı; - zərbəyə müqavimət; - dartılma və uzanma; - elastiklik; - səthi və həcmi suhopdurma; - qırılmada möhkəmlik həddi; 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma

			<ul style="list-style-type: none"> - sıxılma və əyilmədə möhkəmlik həddi; - səs izolyasiya göstəricisi; - sürüşkənlik və suyadavamlılıq; - yanma, tüstü əmələgətirmə, alışqanlıq, zəhərlilik (toksiklik) qrupu; 	
21	Qoruyucu konstruksiyalar və boşluqları doldurmaq üçün məmulatlar: pəncərə, qapı, darvaza, lyuklar, qapı və pəncərə ləvazimatları (furnitur)	<p>2 nömrəli əlavənin 67 və 68-ci mövqələri üzrə qapılar, pəncərələr, onların çərçivələri, qapılar üçün kandarlar, jalyuzilər, balyustradalar, dayaq, sütunlar və analogi məmulatlar, o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polivinilxlorid profillərdən pəncərə və qapı blokları; - ağacdan pəncərə və qapı blokları; - alüminiumdan pəncərə və qapı blokları; - polad pəncərə və qapı blokları; - polimer kompozitlərdən pəncərə və qapı blokları; - kombine edilmiş pəncərə və qapı blokları; - mansarda pəncərələri; - sənaye və ticarət binalarının giriş qapıları (darvazaları); - qaraj darvazaları; - jalüzlər; - qapı və pəncərə ləvazimatları. 	<ul style="list-style-type: none"> - qapı və pəncərə taylarının və qutularının künc birləşmələrinin möhkəmliyi; - qaynaq künc birləşmələrinin möhkəmliyi (yükötürmə qabiliyyəti); - imtinasız işləmə (etibarlıq), açılıb-bağlama dövrləri; - külək təsirlərinə, statik və dinamik yüklərə müqavimət, eləcə də zərbə təsirlərinə davamlılıq; - səs izolyasiyası; - su və havakeçirməzlik; - ergonomik tələblərə uyğunluq; - əl ilə açılma qüvvəsi; - dəstəklərin əsas bərkidilmə etibarlığı. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
22	Tavanlar üçün material və məmulatlar	<ul style="list-style-type: none"> - mineral pambıqlı tavan elementləri; - metal tavan elementləri; - komplekt asma sistemlər; - asmalar, kronşteyn və birləşdiricilər. 	<ul style="list-style-type: none"> - korroziyaya dayanıqlılıq; - uzunömürlülük; - yükötürmə qabiliyyəti; - tavan elementlərinin mexaniki möhkəmliyi. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
		<ul style="list-style-type: none"> - müxtəlif növ kirəmit; - profilləşdirilmiş metal dam vərəqləri (metal kirəmit); - trapesiya şəkilli büzməli polad dam örtüyü vərəqləri; - bükməli dam örtükləri üçün nazik vərəqli metal prokat; 	<ul style="list-style-type: none"> - suhopma və sukeçirməzlik; - qoruyucu örtüyün qalınlığı; - dartılmada dağılma qüvvəsi; - hündəsi dəqiqliyə dair tələblər; - axıcılıq həddi; - dekorativ örtüyün adgeziyası; - statik və dinamik təsirlərə müqavimət; 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi

23	Dam örtüyü və hidroizolyasiya materialları	<ul style="list-style-type: none"> - bitum və bitum-polimer yapışdırıcı əsaslı rulon dam və hidroizolyasiya materialları; - dam və hidroizolyasiya mastikaları; - buxar-izolyasiya materialları. 	<ul style="list-style-type: none"> - sıxılmada və əyilmədə möhkəmlik; - nisbi uzanma və sürtünmə; - sıxlıq; - şaxtayadavamlılıq və turşuya davamlılıq; - elastiklik; - istiyədavamlılıq; - su, hava və buxarkeçirməzlik; - dartılmada qırılma qüvvəsi; - iqlim amillərinin təsiri nəticəsində köhnəlmə; - alışma, yanma - dam örtüklərinin alışma, yanma və səthlərində alovun yayılma qrupları. 	
24	Borular, çənlər, fitinqlər, borukəməri armaturu və müxtəlif təyinatlı daxili və xarici mühəndis təminatı sistemləri üçün komplektləşdirici hissələr	<p>2 nömrəli əlavənin 30-cu mövqeyi üzrə plastmas borular, borucuqlar, şlanqlar və onların fitinqləri, o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tikişsiz polad borular; - su-qaz kəmərləri da daxil olmaqla, elektrik qaynaqlı düztikişli izolyasiyasız polad borular; - boru kəmərlərinin izolyasiyasız polad fason məmulatları və birləşdirici detalları; - yağış sularının yığılması və kənarlaşdırılması üçün nəzərdə tutulan xarici sistemlərin metal material və məmulatları; - təzyiqsiz beton borular; - mühəndis şəbəkələrinin xəndəksiz çəkilişi üçün nəzərdə tutulan dəmir-beton borular; - təzyiqsiz dəmir-beton borular; - kanalizasiya sistemləri üçün çuqun borular və onların fason hissələri; - binaların kanalizasiya sistemləri üçün traplar; - uzun düz və keçid muftaları; - polietiləndən təzyiqli boru və fitinqlər; - su təchizatı və isitmə sistemləri üçün çoxlaylı təzyiqli boruları; - polimer kanalizasiya quyuları; - gərginliyi 1 kV-dək olan kəmərlərin çəkilişi 	<ul style="list-style-type: none"> - axıcılıq həddi; - möhkəmlik həddi (qırılmaya müvəqqəti müqavimət); - nisbi uzanma və zərbə özüllüyü; - uzunluğun dəyişməsi, sıxlıq; - suhopma və istilikkeçirmə qabiliyyəti; - ölçülər və konstruktiv quruluş; - mexaniki möhkəmlik (zərbə və sair); - germetiklik və korroziyaya dayanıqlılıq; - çatadavamlılıq; - betona dair tələblər; - şaxtayadavamlılıq, su və hava keçirməzlilik; - səthlərin keyfiyyətinə dair tələblər; - texnoloji tələblər; - daxili hidrostatik təzyiqlə davamlılıq; - dartılmada axıcılıq həddi; - boruların və birləşdirici hissələrin örtüyü; - Brinel üsulu ilə sərtliyin təyini; - daxili və xarici təzyiqli; - hidravlik təzyiqlə təyini üzrə sınaqlar; - kimyəvi analiz; - yivli birləşmələrə dair tələblər; - deformasiya zamanı dağılmaya qarşı müqavimət; - əyilməyə sınaqlar; - isitmədən sonra parametrlərin (ölçülərin, xarici görünüşün, uzunluğun) dəyişməsi; - əyilmədə elastiklik modulu; 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma

		<p>Üçün nəzərdə tutulan boru sistemləri;</p> <ul style="list-style-type: none"> - gərginliyi 1 kV-dən 500 kV-dək olan güc kabellərinin çəkilişi üçün nəzərdə tutulan termik dayanıqlı polimer borular; - sarğı qolları; - şüşə-plastik boruları və fitinqləri; - su və qaz üçün dairəvi kəsikli mis borular; - qazşəkilli yanacağıın nəqli üçün nəzərdə tutulan polietilen borular. 	- izolyasiya müqaviməti.	
25	Mühəndis və sanitar-texniki avadanlıqlar	<ul style="list-style-type: none"> - minalanmış sanitar-texniki çuqun və polad cihazlar; - suaşırıan sanitar-texniki armatur; - keramik sanitar məmulatlar; - paslanmayan poladdan əlüzyuyanlar; - latundan kürəvi kranlar. 	<ul style="list-style-type: none"> - dartılmada müvəqqəti müqavimət; - məmulatın sərtliyi; - kimyəvi tərkib; - germetiklik; - nominal, işçi və sınaq təzyiqi; - işçi mühitin temperaturu; - quraşdırma mövqeyi; - korroziyaya dayanıqlılıq; - mexaniki yüklərə qarşı müqavimət. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
26	Ventilyasiya sistemləri üçün məmulatlar	<ul style="list-style-type: none"> - ventilyasiya sistemləri üçün polimer materiallardan məmulatlar; - ventilyasiya sistemləri üçün metal materiallardan məmulatlar; 	<ul style="list-style-type: none"> - aerodinamik və akustik xüsusiyyətlər; - möhkəmlik xüsusiyyətləri; - materialın mexaniki xassələri; - korroziyaya dayanıqlılıq və uzunömürlülük. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
27	Siqnalizasiya və rabitə sistemləri üçün məmulatlar və montaj armaturu	<p>- siqnalizasiya və rabitə sistemləri üçün montaj armaturu, o cümlədən 2 nömrəli əlavənin 62-ci mövqeyi üzrə siqnalizasiya qurğuları üçün şüşə məmulatları və şüşədən optik elementlər.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mexaniki amillərin, o cümlədən aerozolların təsirinə dayanıqlılıq; - müxtəlif temperatur göstəricilərində sınaqlar; - təhlükəli hissələrə toxunmadan, xarici bərk cisimlərin və (və ya) suyun düşməsindən mühafizə dərəcəsi. 	3b, 4b, 6b sxemlər üzrə uyğunluq bəyannaməsi
28	İsitmə radiatorları və qızdırıcı konvektorlar	<p>2 nömrəli əlavənin 35-ci mövqeyi üzrə mərkəzi isitmə üçün radiatorlar və onların hissələri, hava qızdırıcıları və isti havanın verilməsi üçün paylayıcı qurğular və onların hissələri, o cümlədən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - isitmə radiatorları və onların çuqun, polad və alüminium seksiyaları; - çuqun, polad və digər materiallardan qızdırıcı konvektorlar; - dəsmal quruducuları. 	<ul style="list-style-type: none"> - germetiklik; - statik möhkəmlik; - tilişkənlik və nahamarlıq; - çəki və ölçülərdən kənarlaşmalar; - yivli birləşmələrin etibarlılığı və yerdəyişməsi; - istilik daşıyıcısı ilə təmasda olan metalın qalınlığı. 	1s, 2s, 3s, 4s sxemlər üzrə sertifikatlaşdırma

“Tikinti materiallarının, məmulat və
konstruksiyalarının təhlükəsizliyi
haqqında” milli texniki rəqlamentə
4 nömrəli əlavə

Polimer tərkibli tikinti materiallarına dair sanitar-epidemioloji tələblər

№	Tikinti materialının hazırlanmasında istifadə olunan polimerin adı	Sanitar-epidemioloji tələblər	
		maddə	hava mihitinə yolverilən atılma səviyyəsi, mq/m ³
1.	Plastikləşdirilmiş polivinilxlorid (suspensiyalı və emulsiyalı)	Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
		Formaldegid	0,01
		Hidrogen xlorid	0,10
2.	Fenolformaldegid, melaminformaldegid qatranlar	Ammiak	0,04
		Metil spirti	0,50
		Fenol	0,003
		Formaldegid	0,01
3.	Karbamid qatranlar	Ammiak	0,04
		Metil spirti	0,50
		Formaldegid	0,01
4.	Butadiyen və sopolimerlər əsaslı sintetik kauçuklar	Akrilonitril	0,03
		akrilonitril və stirollu butadiyen	Hidrogen sianid
		Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
		Stirol	0,002
		Toluol	0,30
		Ksilol	0,10
		Formaldegid	0,01
5.	Polistirol plastiklər:		
5.1.	polistirol (bloklu, suspensiyalı, zərbəyə davamlı); akrilonitril ilə sopolimer stirolu; ABC-plastiklər	Akrolinitril	0,03
		Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
		Stirol	0,002
		Formaldegid	0,01
5.2.	metakrilatla sopolimer stirolu	Metilmetakrilat	0,01
		Stirol	0,002
		Formaldegid	0,01
5.3.	butadiyenlə sopolimer stirolu	Butil spirti	0,10
		Metil spirti	0,50
		Stirol	0,002
		Formaldegid	0,01
5.4.	köpüklü polistirollar	Stirol	0,002
		Ksilol	0,10
		Toluol	0,30
		Formaldegid	0,01
		Butilasetat	0,10

6.	Poliuretanlar	Hidrogen sianid	0,01
		İzopropil spirti	0,20
		Metil spirti	0,50
		Formaldegid	0,01
		Etilenqlikol	0,30
		Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
7.	Epoksid qatranlar	Ksilol	0,10
		Fenol	0,003
		Formaldegid	0,01
		Epixlorgidrin	0,04
		Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
8.	Poliefir qatranlar	Stirol	0,002
		Ftal anhidrid	0,02
		Formaldegid	0,01
		Etilenqlikol	0,30
		Vinilasetat	0,15
		Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
		Metil spirti	0,50
		Formaldegid	0,01
10.	Akril və metakril turşular əsaslı polimer tikinti materialları	Akrolinitril	0,03
		Dibutilftalat	0,10
		Dioktilftalat	0,02
		Metil spirti	0,50
		Metilmetakrilat	0,01
		Formaldegid	0,01
		Asetaldegid	0,01
11.	Polietilen və polipropilen əsaslı polimer tikinti materialları	İzopropil spirti	0,20
		Metil spirti	0,50
		Formaldegid	0,01
		Dibutilftalat	0,10
12.	Poliamid	Dioktilftalat	0,02
		Kaprolaktam	0,06
		Metil spirti	0,50
		Formaldegid	0,01
		Fosfor anhidrid	0,05
13.	Mineral əsaslı polimer tikinti materialları	Kükürd dioksidi	0,05
		Ammiak	0,04
14.	Sellüloz əsaslı polimer tikinti materialları	Metil spirti	0,50
		Fenol	0,003
		Formaldegid	0,01